LIETUVIŲ DIENOS

DR. ANTANAS BUTKUS, NAUJASIS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKAS

LITHUANIAN DAYS
JANUARY 1983

1983 M. SAUSIO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1983, Sausio Nr. 1 (330)
January, 1983 No. 1 (330)

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $2.00 Single Copy $2.00

Prenumerata $20.00 metams Kanadoje $25.00
Subscription $20.00 Per Year Canada $25.00
Garbės prenumerata/Honorary subscription $35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI/COVERS

FRONT COVER

DR. ANTANAS BUTKUS

The life of Dr. Antanas Butkus, current president of the Lithuanian Community of America, has been rich in accomplishments and rewards. The following is but an attempt at noting its major highlights.

Born on June 20, 1918, in Baisogala, Lithuania, Antanas Butkus finished his collegiate studies in agricultural sciences at the Agricultural College of the University of Halles in 1943. Returning to German-occupied Lithuania, he secretly helped VLIK communicate with the Western countries.

After the war, he continued his studies at the University of Bonn, where he received his doctorate in Agricultural Chemistry in 1949.

In 1950, he, his wife Vlade, and son Gediminas emigrated to New Zealand. He finished his required two years of government employment and then worked privately. His discoveries in the processes of curing of leather and wool and fertilizers brought him national attention.

In 1962, the Butkus family emigrated to the U.S. and, after a 6 month stay in Annapolis, Maryland, settled in Cleveland, Ohio.

Dr. Butkus began working at the Cleveland Clinic and concentrated his research on the relationship between cholesterol and arteriosclerosis.

A year ago, the Federal government gave Dr. Butkus and his clinic a two and a quarter million dollar grant for further research into the relationship of prostaglandins to hypertension and arteriosclerosis.

Despite his exceptionally active professional life, Dr. Butkus has found time to participate in Lithuanian community affairs on a truly dedicated level.

From the earlier days in Lithuania through the post-war period in Germany, New Zealand, and now the U.S., Antanas Butkus has been in the forefront of the major Lithuanian organizations.

His recent election as president of the Lithuanian Community of America is a culmination of a life dedicated to the service of his fellow man and his fellow Lithuanian.

J. ANDRIAUS sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ, išleista Devenių Kultūrinio Fondo, galima užsisakyti:

Devenių Kultūrinis Fondas
P.O. Box 10782
St. Petersburg, Florida 33733

Kaina $6 ir 65c persiuntimas

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Ale Rūta—
Spauda—Tautos Gyvybė 3

Balys Gaidžiūnas—
Dr. Antanas Butkus naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas 4

Ignas Medziukas—
Išeivijos vaidmuo Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe 7

Anatolijus Kairys—
"Aukso amžius" 8

Nerimos Narutės—Eilėraščiai 9

Juozo Mikšto—Eilėraščiai 10

"Grandinėlės" pasirodymas New Yorke....11

Clevelando iliustruota kronika 12

Jurgis Gliauda—
Anatolijaus Kairio "Pažadų Dvaras"—alegorijų krioklys 13

Alė Rūta—
Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas 14

Alė Rūta—
Naujų knygų paminėjimai 14

A. R.—Naujos knygos 15

Pranys Alšėnas—
Knyga apie ark. Matulionį 15

Europos Parlamentas priėmė Rezoliuciją Pabaltijo Valstybių Reikalu 15

"Lietuvių Dienų" loterijos laimėtojai ir aukotojai 16

— ENGLISH SECTION —

Dr. Antanas Butkus 2

A Catholic Woman Challenged, by Algirdas J. Kasulaitis 17

The Lithuanian Wedding, by Liucija Baskauskas 19

Alcoholism, by Dr. Donald I. Templer 21

Afghan War Rages On 22

Notice to Readers

ALL—contributors and editors—work at L.D. on a volunteer basis while maintaining a full-time job elsewhere (and studies as well for the editors). Outside demands dictate our time availability. If you readers have time to help out, even irregularly, please call 664-2919 on Saturdays. More part-timers would still be better than fewer part-timers. —*Ed. and Staff*

Naujoji JAV LB Krašto valdyba. — Sėdi iš kairės: kun. K. Pugevičius - Religinių reikalų tarybos pirm., dr. A. Budreckis - Visuomeninių reikalų tarybos pirm., J. Urbonas - vykd. vicepirm., dr. Antanas Butkus - pirmininkas, V. Kutkus - buv. pirmininkas, J. Kavaliūnas - Švietimo tarybos pirm.; stovi: A. Mackevičius - Finansų vicepirm., K. Žiedonis - ižd. ir reikalų vedėjas, dr. V. Stankus - vicepirm., D. Valentinaitė - Socialinių reikalų tarybos pirm., dr. H. Brazaitis - vicep., A. Bielskus - vicep., Nijolė Maželienė - sekretorė.

The new leadership of the Lithuanian Community of America. Seated, from left: Rev. K. Pugevicius, president of the Religious Affairs Council; Dr. A. Budreckis, president of the Social Affairs Council; J. Urbonas, acting vice-president; Dr Antanas Butkus, president; V. Kutkus, past president; J. Kavaliunas, president of the Cultural Council. Standing, from left: A. Mackevicius, vice president for finance; K. Ziedonis, treasurer and activities director; Dr. V. Stankus, vice-president; D. Valentinas, Social Affairs Council president; Dr. H. Brazaitis, vice-president; A. Bielskus, vice-president; Nijole Mazeliene, secretary.

SPAUDA - TAUTOS GYVYBE

Kaip kūno gyvybei palaikyti reikalinga duona (maistas), taip dvasinė ir kultūrinė gyvybė neįmanoma be raštų, be spaudos.

Vaikus mokome Lituanistinėse šeštadieniais, kad jie raštu ir skaitiniu pravertų duris į lietuvybės pasaulį; tačiau, jei mokinys vėliau neskaitytų lietuviškos spaudos, tai jis ir pasiliktų nedaug težinąs, tik prie pravertų (kultūros) durų stovėti.

Spauda yra mūsų, po pasaulį išblaškytų, bendravimas, susižinojimas ir dvasinėmis vertybėmis pasidalinimas. Spauda — mūsų kultūringumo mastas ir laidas.

Rašo į spaudą ir grožinę literatūrą kuria nedaugelis, o skaitytojų — dauguma. Nuo skaitytojų kiekybės ir jų kultūrinio išprusimo, nuo jų reikalavimų priklauso ir spaudą kuriančių bei ją leidžiančių kokybė ir lygis. Negalima tiktai kritikuoti rašytojus, tik barti spaudą ir jos leidėjus be atodairos; reikia pagalvoti, ar aš, skaitytojas, esu kuo prisidėjęs prie spaudos gerovės: ar spaudą prenumeruoju, kiek perku knygų per metus (sau skaityti ir draugams dovanoti), kiek ir ką skaitau, kaip reaguoju (raštu, diskusijomis, protestu prieš blogį, ar parama, jei randu remtinų vertybių).

Skaitytojai nori, reikalauja tiktai geros spaudos, tik labai įdomių ir literatūriškai vertingų knygų. Rašytojai ir periodinės spaudos bendradarbiai reikalingi nuolatinio skaitytojų dėmesio, kad jie galėtų išsilaikyti ir tobulėti, tat geriausias dėmesys spaudai ir jos darbuotojui — spaudos prenumerata, knygų pirkimas, jų pareikalavimas. Sunkėjant spaudos leidybai (brangus paštas, spausdinimas...) — spaudos rėmimas būtina spaudos gyvybės sąlyga.

Tarp rašančio ir skaitančio yra dar kritikas, kuris nuolatinėmis pastangomis mėgina ugdyti rašantį ir auklėti skaitančiųjų skonį, kad jie atskirtų gerą spaudą nuo nevertingos ir kad nuolat reikalautų gerosios. Geras kritikas nėra tas, kuris tik paviršutiniškai "pervaro" knygą ir spaudoje pabara autorių, pajuokia ar net suniekina. Kritiko pareiga — pastebėti, iškelti vertybes, kantriai panagrinėti ir parodyti skirtumą tarp gero kūrinio ir blogo, tarp klaidingų minčių straipsnio ir teisingo. Sąžiningas kritikas turėtų iškelti vertybes ir ne savos pasaulėžiūros, ne savo draugų raštuose bei rašiniuose. Spauda nuolatos turėtų siekti tiesos ir literatūrinių vertybių.

Naujų metų angoje verta stabtelėti ir susimąstyti: kokia mūsų spaudos būklė? Atsakę į šį klausimą, pajusime drauge ir kiek mes dar išeivijoje kultūriškai gyvi bei gajūs.

Bent mintimis dėkodami spaudos kūrėjams, redaktoriams, leidėjams, turime atminti, kad niekas iš mūsų nesame atleisti ir nuo skaitytojo pareigos, jeigu nenorim pasauly kaip sniegas ištirpti, jei lietuvių tautai norim gyvybės ir ateities. Nes gi spauda ir yra kultūrinis gyvastingumas bei gyvybės laidas.

Alė Rūta

DR. ANTANAS BUTKUS-NAUJASIS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKAS

Biografinės žinios

Antanas Butkus gimė 1918 m. birželio 20 d. Išaugo Pepalių kaime, Baisogalos valsčiuje, Kėdainių apskr. pasiturinčių ūkininkų—Juozo Butkaus ir Anelės Gaidžiūnaitės-Butkienės, keturių brolių ir vienos sesers — šeimoje.

1938 m. baigė Kėdainių gimnaziją ir įstojo į Karo mokyklos aspirantus; ją baigė 1939 m. artilerijos atsargos jaun. leitenanto laipsniu. Tais pat metais įstojo į Žemės Ūkio Akademiją Dotnuvoje. Sovietams okupavus Lietuvą 1940 m., brolis Mečys Kėdainiuose buvo sugautas platinant patriotinę literatūrą, o Antanas tuoj pat pašalintas iš Ž. Ū. Akademijos.

Užėjus vokiečiams grįžo į Ž. Ū. Akademiją ir 1942 m., drauge su aštuoniais vyr. kurso studentais, išvyko į Hale/Salle universitetą toliau studijų tęsti; jas baigė 1944 m. diplomuoto agronomo laipsniu ir grįžo į Lietuvą.

Balio Gaidžiūno (tuometinio Vliko vicepirmininko) paskatintas, grįžo Vokietijon vadovauti į žemės ūkius išvežtų lietuvių globos įstaigai ir būti Vliko ryšininku, per Berlyną susisiekiant su Vakarų kraštais. Čia išdirbo pusantrų metų. Išvystė labai stiprią globą iš Lietuvos bėgantiems žmonėms, ypatingai besitraukiantiems ūkininkams su arkliais. Jo išduodami pažymėjimai labai daug padėjo nusikelti į Vokietijos pietus ir apsisaugoti nuo apkasų kasimo ir kitų priverstinų darbų.

Po Vokietijos kapituliacijos apsigyveno Oldenburgo DP stovykloje. Ten buvo stovyklos komendanto pavaduotoju ir Lietuvių Sąjungos Oldenburgo apygardos sekretorium. 1946 m. įstojo į Bonnos universitetą toliau mokytis ir 1949 m. mokslą baigė daktaro laipsniu iš agronominės chemijos. Pusantrų metų mokytojavo Gross Hesepes ir vėliau Diepholzo lietuvių gimnazijose, dėstydamas vokiečių kalbą ir psichologiją.

1950 m. visa šeima — žmona Vladė ir sūnus Gediminas — išemigravo į N. Zelandiją. Plaukė didesnis skaičius lietuvių, tai jie susiorganizavo į Lietuvių Sąjungos skyrių, ir A. Butkus buvo išrinktas pirmininku. Bet pasiekus N. Zelandiją, sužinota, kad ten steigiasi Lietuvių Bendruomenė, tat visi į ją ir įsijungė. A. Butkus N. Zelandijos Lietuvių Bendruomenei vadovavo septynerius metus. Leido N. Zelandijos Lietuvių biuletenį ir 3 metus jį redagavo. Vėliau biuletenį redagavo Vladė Butkienė.

Visi į N. Zelandiją atkeliavę lietuviai buvo pasirašę su valdžia dvejų metų fizinio darbo sutartį. A. Butkus šią prievolę atliko dirbdamas žemės ūkyje, vėliau pieninėje ir trąšų fabrike. Bevežiojant trąšas po ūkininkų pievas kilo klausimas: ar visoms pievoms reikia tiek daug kalkių ir kitų trąšų. Tat baigęs pasirašytą prievolę, įsteigė privačią dirvožemio tyrimo laboratoriją. Ją sėkmingai išvystė. Tai pastebėjo Žemės ūkio kooperatyvas, ir į jį dr. A. Butkus buvo priimtas kaip dalininkas. Po trejų metų tą laboratoriją perleido Southland Frozen Meat Corp. ir buvo paskirtas šios didelės įmonės laboratorijos vedėju ir vyriausiu chemiku.

Dirbant N. Zelandijoje, jos mėsos pramonės institutas už naujų būdų suradimą cheminėje vilnos ir kailių apdirbimo pramonėje A. Butkų išrinko savo moksliniu nariu. Iš ten atliktų jo darbų labai daug dėmesio susilaukė nuo pramoninės aptaršos surastas pelningas apsaugojimas, tą taršą paverčiant pievų tręšimui tinkama medžiaga. Tai jis atsiekė panaudodamas natūralių bakterijų procesus. Šis laimėjimas buvo plačiai garsintas N. Zelandijos spaudoje ir per radiją. Tuo klausimu A. Butkus parašė mokslinį darbą ir su juo supažindino tais klausimais vykstančią konferenciją Milwaukee mieste (JAV). Naujosios Zelandijos vyriausybė pakvietė A. Butkų nuolatiniu tos srities konsultantu.

Miškininko Vinco Levicko pastangomis A. Butkui buvo išrūpinta speciali viza į JAV ir 1962 m. su šeima atvyko į Baltimorę (Md.). Čia tuojau gavo darbą Marylando valstijos industrinės taršos laboratorijoje, Anapilio mieste. Šį darbą tedirbo tik 6 mėnesius, nes tų pačių metų vasarą persikėlė į Clevelandą ir pradėjo dirbti Cleveland Clinic lipidų laboratorijos vedėju.

Dr. A. Butkaus darbas Clevelando klinikose

Po trejų darbo metų jis perėjo grynai į tyrimo sritį, ieškodamas lipidų įtakos į širdies kraujagyslių ligas. Tais klausimais išspausdino daugiau kaip 40 mokslinių darbų įvairiuose JAV ir tarptautiniuose žurnaluose. Vieni iš svarbesnių jo mokslinių atsiekimų, tai atradimas labai tampraus ryšio tarp cholesterolio ir riebalinių rūgščių. Būtent: kuo aukštesnis kraujo cholesterolio kiekis, tuo daugiau pasotintų riebalinių rūgščių. Ir priešingai — kuo kraujo cholesterolis žemesnis, tuo daugiau kraujyje nepasotintų riebalinių rūkščių. Šiuo principu vadovaudamiesi, A. Butkus ir bendradarbiai surado, kad bandymuose su šunimis, šeriant 5% cholesterolio ir 16% pasotintų riebalinių rūgščių, juose sukeliama aterosklerozinė pakenkimai širdies ir didžiosiose arterinėse kraujagyslėse. Kaip žinoma, šuo yra labai atsparus prieš

Dr. Antanas Butkus su senatorium Charles Percy ir PLB pirm. Vytautu Kamantu Baltųjų Rūmų priėmime 1982.12.10.

At a reception at the White House on December 10, 1982, Dr. Antanas Butkus and Lithuanian World Community president Vytautas Kamantas meet with Senator Charles Percy.

bet kokią dietą. Jame aterosklerozinių žaizdų, vien chloresterolio šėrimu, negalima sukelti.

A. Butkus ir tyrimo bendradarbiai buvo pirmieji išspausdinę tyrimus su pacientais ir įrodę, kad kraujo aukštas cholesterolio ir lipidų kiekis labai tampriai susiję su širdies kraujagyslių pakenkimais. O paskutinių metų laikotarpyje A. Butkus pradėjo tyrimus su prostaglandinais. Pastarieji yra iš lipidų (arachidoninės rūgšties) organizmo pagaminamo hormonai. Jų yra daugiau kaip 20 rūšių, ir visi gaminami iš riebalinių rūgščių. Jie turi didelę įtaką į gimdymo procesą, aukštą kraujo spaudimą, aterosklerozinius pakenkimus bei kai kurias skrandžio ligas. Pastaruoju metu net kai kurie vėžio atsiradimai priskiriami prie prostaglandinų nenormalumų.

A. Butkus ir bendradarbiai ištyrė daugiau kaip 100 diabetu sergančių pacientų ir surado, kad jų kraujas kreša žymiai greičiau, negu sveikų žmonių. Tas kraujo krešėjimas priklauso nuo didelio kiekio tromboksenų, tų pacientų kraujuje esančiuose trombolituose. Didelis kiekis aspirino užmuša tombokseno gamybą trombocituose, bet deja, jis užmuša ir prostacyklino gamybą arterijoje. O pastarasis (taip pat vienas iš prostaglandinų giminės) apsaugo nuo tos arterijos sužalojimo kraujo krešulio metu. Tat tie bandymai aiškiai rodo, kad aspiriną reikia naudoti tik mažais kiekiais. Tada sulaikomas "blogojo" prostaglandino veikimas ir išsaugojamas "gerasis" prostacyklinas.

Prieš metus A. Butkus gavo iš JAV federalinės valdžios dviejų ir ketvirčio milijono dolerių subsidiją studijuoti prostaglandinų įtaką į aukštą kraujo spaudimą ir aterosklerozinius pakenkimus. Toms studijoms jis pasirinko taip vadinamą riebiąją žiurkę, kuri turi spontanišką aukštą kraujo spaudimą, didelį kraujo lipidų kiekį ir sterosklerozinius pakenkimus, maitinama normalia dieta. Dar anksčiau A. Butkus yra suradęs, kad tos riebiosios žiurkės dar turi ir ararhidoninės rūgšties trūkumus. Tat dabar jis ir tiria, kokią turi įtaką tos rūgšties trūkumas į prostaglandinų gamybos pasikeitimus, sukeliančius aukštą kraujo spaudimą bei ateroskerozę.

Patys naujausi A. Butkaus moksliniai tyrimai yra ląstelinės kultūros išaugintomis kraujagyslių ląstelėmis ir kraujyje esančius monocitais. Baltieji kraujo kūneliai (monocitai) yra organizmo apsauga nuo kenksmingų apraiškų, sukeliančių uždegimą ar kitas kenksmingas reakcijas. Ir dar viena monocitų užduotis, tai iš kraujagyslių sienelių pašalinti medžiagų per-

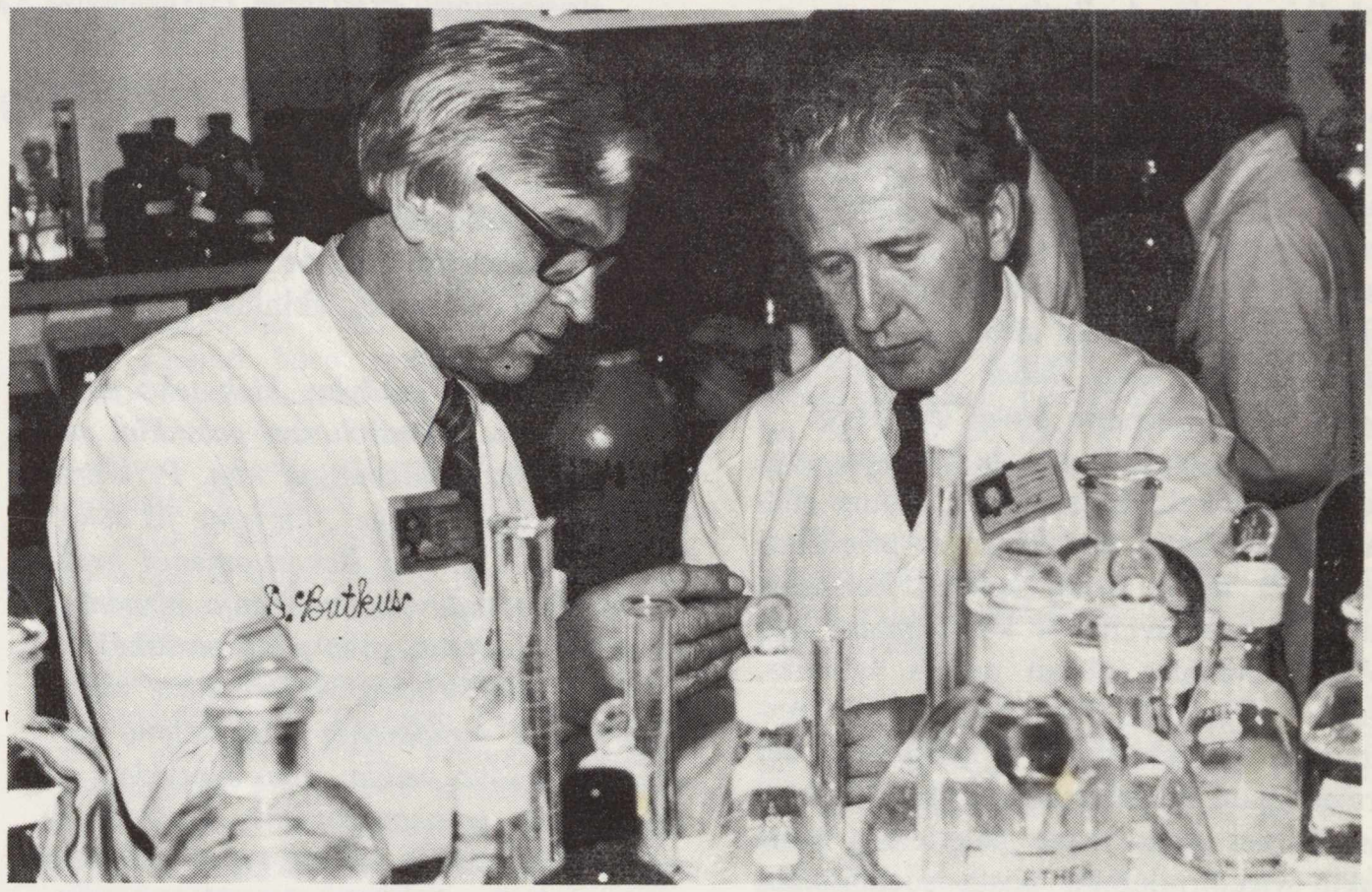

Dr. A. Butkus savo laboratorijoje, Clevelando Klinikų Tyrimo įstaigoje su prof. dr. Vytautu Astrausku.

Dr. A. Butkus in his laboratory at the Cleveland clinic. With him is professor Dr. Vytautas Astrauskas.

viršių — perdidelį lipidų kiekį. Šiam procesui įvykdyti monocitai pasigamina įvairių prostaglandinų ir dar kitų neištirtų medžiagų. Čia ir tiriama tų medžiagų cheminė sudėtis ir jų veikimo būdas, norint gerąsias jų ypatybes išsaugoti, o kenksmingąsias pašalinti.

Veikla JAV Lietuvių Bendruomenėje

Į Lietuvių Bendruomenės veiklą dr. A. Butkus įsijungė tik atvykęs Amerikon. Baltimorėje jis buvo apylinkės valdyboje, o Clevelande įsteigė ir vadovavo apygardos valdybai, išrinktas dirbo keliose LB Tarybose,, buvo PLB vykd. vicepirmininkas a.a. S. Barzduko pirmininkavimo metu. V. Kutkaus vadovaujamoje JAV LB valdyboje suorganizavo Socialinių reikalų tarybą, kuri per 2-jus metus pravedė vyresnio amžiaus lietuvių surašymą, įsteigė socialinių reikalų skyrius prie Clevelando ir Chicagos apylinkių, išrūpino iš JAV federalinės valdžios dviejų milijonų dolerių paskolą pastatyti namus vyresnio amžiaus lietuviams Clevelande.

JAV LB dešimtos Tarybos pirmoje sesijoje, įvykusioje St. Petersburge, A. Butkus buvo išrinktas Krašto valdybos pirmininku. Gruodžio 1 d. LB Taryba patvirtino jo pristatytą valdybą absoliučia balsų dauguma. Gruodžio 4 d. iš buvusio pirmininko Vytauto Kutkaus perėmė pareigas ir pradėjo naujo darbo barą. Į pareigas A. Butkus žiūri visu rimtumu ir pilnu atsakomybės jausmu.

Apie išrinkimą, būsimų darbų naštą, A. Butkus pasisako, atsakydamas į jam duotus klausimus.

Dr. A. Butkus (kalba) JAV LB Socialinių Reikalų Taryboj — Socialinės Gerovės savaitgalyje Clevelande.

Foto V. Bacevičius

Dr. A. Butkus addresses the Lithuanian Community of America Social Affairs Council during Social Welfare weekend in Cleveland.

Pokalbis su dr. A. Butkum:

— *Lietuvių visuomenėj, remiančioj ir neremiančioj LB organizaciją buvo paskleista tokia nuomonė, kad be Fronto bičiulių "palaiminimo", į LB pirmininkus sunku patekti. Iki šiol kaip ir žinojau, kad eilę metų tokio "palaiminimo" neturėjai, nors LB aktyviai dirbai ir jos reikalais sielojaisi. Kaip dabar atsitiko, kad didele balsų dauguma buvai išrinktas?*

— Suglaustai kalbant į tą klausimą tenka taip atsakyti: ilgesnį laiką drauge dirbant įsitikinama, kad paišomi priešiškumai nėra tokių juodų spalvų, kokiomis kiti nori nuspalvinti. Ir kai pamato, kad toks spalvinimas abiem pusėm žalingas, nuomones pakeičia. Prieš treius metus kandidatavau į valdybos pirmininkus, bet pralaimėjau. Pirmininku išrinktas Vytautas Kutkus tada mane pakvietė į labai kuklų vicepirmininko postą socialiniams reikalams. Kaip žinote, iš to kuklaus posto išsivystė Socialinių reikalų taryba. O jos nuopelnas — išrūpinimas labai palankiomis sąlygomis dviejų milijonų paskolos vyresnio amžiaus lietuvių namams pastatyti. Turbūt, dauguma Tarybos narių pamatė, kad sutartinai ir planingai dirbant galima daug ko atsiekti. Turiu prisipažinti, kad man pačiam visada sunkiau galinėtis su mažos reikšmės darbeliais, o smagiau ieškoti svarbesnių ir didesnių projektų.

— *Jūsų sudarytoj ir Tarybos patvirtintoj valdyboj, nežinodamas kiekvieno jos nario partiškumo bilieto, plačia prasme imant, įžiūriu atstovaujant vadinamų katalikų ir tautininkų veikėjams. Darnesnei veiklai kaip ir nematau vadinamų kairesnių pažiūrų veikėjų — liaudininkų ir socialdemokratų, o gal ir kitų, kurių dalyvavimas valdyboj duotų visuotinumo vaizdą?*

— Prisipažinsiu, kad apie tai negalvojau. Kviečiau į valdybą tik tokius asmenis, kurie LB organizacija tiki ir gali jai būti naudingiausi, kaip pasiimtų pareigų specialistai. Manau, kad bendrą ir visiems reikalingą darbą dirbdami, jie įrodys, jog į visus reikalus žiūri ne pro partinius, bet pro šviesius lietuvybės akinius.

— *Nauja LB valdyba, kiek teko skaityti įvairiuose laikraščiuose, palankiai sutikta. Skaičiau įsidėmėtiną kun. P. Garšvos vedamąjį "Drauge", kuriame jis sako: "Dabartinė Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba, vadovaujama naujo pirmininko dr. A. Butkaus, gavo pilną pasitikėjimą tarybos, kuri išrinkta visuotiniuose rinkimuose. Bet visuomenės pasitikėjimą reikės įsigyti savo veikla, savo santykiais su organizuota ir neorganizuota lietuvių visuomene, su kitais veiklos, ypač politikos vienetais." O tai atsiekti, kas čia primenama, reikės gerai pasitempti. Įžiūriu, kad nelengvas pareigas prisiėmei nelengvu ir laiku. Paskutiniuose LB rinkimuose balsavo mažesnis balsuotojų skaičius, negu balsavo anksčiau. LB santykiai su Vliku ir Altu tebėra įtempti. Tariamo LB skilimo byla su "registruotais" dar tebesidrumsčia. Ar nemanai, kad juos atnarpliojant reikia kalbėtis ne iš aukštesnės pakopos atsistojus, bet iš bendrųjų reikalų išlyginimo reikalingumo?*

— Balsavusiųjų % nukritimą reikės gerai išstudijuoti ir reikės viską daryti, kad tas % ateity didėtų. Santykiai su Altu, kada buvo pradėta bendrai dirbti atnaujinant pasiuntinybės rūmus Washingtone, pradėjo gerėti. Tai labai geras ženklas. Vliko santykiai daugiausia įtempti su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Reikia manyti, kad atsargiai viską narpliojant, o ne aštrinant, susilauksime geresnių žinių. Sunkiausias reikalas tai su vadinamais "registruotais" bendruomenininkais.

— *Esi tautininkų srovės veikėjas, o tautininkams visada priderėtų ieškoti vienijančios jungties. Nenorėčiau smulkiai klausinėti, kaip manai eiti prie tų reikalų atpainiojimo, nes patį saisto ir kitų valdybos narių nusistatymai. Bet jei manai eiti ne kitų kaltės ieškant, o santykių išlyginimo naudą įžiūrint, turėtų pasisekti. Žinoma, ir kiti turėtų ateiti su tokiais pat nusistatymais. Pačiam, kaip tautininkui, pirmiausia tur būt reikės rimtai aiškintis su Chicagos tautininkų veikėjais, kurie dabar įsitvirtinę ir Tautinės Sąjungos ir Vilties draugijos valdybose, bet į JAV LB kaip ir atsukę nugaras?*

— Mane išrinkus pirmininku, esu gavęs daug sveikinimų ir linkėjimų, kad dabar bus viskas labai gerai. Nemanau, kad esu stebukladaris. Greičiausiai, tie linkėjimai išreiškia tik norą, kad būtų geriau. O tokių norų visa valdyba turi. Mes jau esame į tuos reikalus rimtą dėmesį atkreipę ir kai kuriuos mažus žingsnius ta kryptimi jau padarę. Jei ir kiti taip pat į mūsų pusę artės, kaip sakai, ne kaltės ieškodami, bet bendrą naudą įžiūrėdami, priešiškumai išnyks. Kas liečia Tautinės Sąjungos nusistatymą, reikalingų duomenų neturiu, bet aiškinantis jie išryškės. Galiu tik pasidžiaugti, kad "Dirva" ir red. V. Gedgaudas rodo didelį palankumą.

— *Kaip eilinis narys, neapsunkintas jokiais įsipareigojimais, dažnai susitinku su įvairių pažiūrų asmenimis. Mėgstu daugiau klausyti, negu kitiems kalbėti. Girdžiu visokių priekaištų, kurių nesupaisysi. Bet vienas priekaištas dažnesnis — tai priekaištas, kad už surinktus bendruomeninius pinigus perdaug važinėjama, o labai mažai gerų darbų nudirbama?*

— Mano supratimu, ir šių priekaištų dalis perdėta. Tais klausimais mes plačiai kalbėjomės Tarybos suvažiavime St. Petersburge. Esame nusistatę kelionėms ko mažiausiai išleisti bendruomeninių pinigų. Jei kas sugebės važinėti ne iš bendruomeninių pinigų, tuos tik sveikinsime. O dalies kelionių, kurios būtinos, ir mes negalėsime išvengti. Manau, kad tie, kurie yra dirbę ar dirba didesnius darbus, pilnai supranta.

— *Ačiū už pokalbį. Tikiu, kad mūsų pokalbis ir aštresniais klausimais tik paryškins naujosios valdybos nusistatymus. Ir ateity, kai atsiras rimtesnių klausimų, manau, galėsim pasikalbėti, kad ir kiti tą pokalbį išgirstų.*

Balys Gaidžiūnas

Antano Butkaus šeima — iš kairės: sūnus Gediminas, žmona Vladė, Antanas Butkus ir duktė Rūta.

Antanas Butkus with his family: Son Gediminas, wife Vlade, and daughter Ruta.

Išeivijos vaidmuo Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe

Istoriko Vinco Liulevičiaus 80 metų amžiaus sukaktis buvo prasmingai atžymėta, išleidžiant jo parašytą veikalą "Išeivijos vaidmuo Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe." Lietuvos nepriklausomybės atstatymas buvo labai svarbus reiškinys tautos gyvenime, kuris liks ilgiems amžiams ir bus kaip stebuklingas žiburys, žadinąs viltis tautos vaikų širdyse. Šiame atstatymo darbe labai svarbi talka buvo užsienyje gyvenančių lietuvių.

Visą tuo klausimu medžiagą istorikas V. Liulevičius, rūpestingai surinkęs įvairiuose archyvuose ir susistematizavęs, pateikia skaitytojui. Veikalas yra autoriaus daugelio metų kruopštaus darbo vaisiai, kurie buvo įvertinti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos ir Lietuvių Fondo parama sąryšyje su Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pusės šimtmečio sukaktimi galėjo pasiekti skaitytoją, nes šios draugijos įsteigimas davė pradžią pasaulio lietuvių apsijungimo idėjai.

Nors apie lietuvių išeivijos nuveiktus darbus yra buvę daug rašoma, bet dažniausia atsitiktinai, be sistemos ir reikalingų duomenų. V. Liulevičius, būdamas istorikas ir pedagogas, uoliai surinktą medžiagą sutvarkė, kad ji tiktų ne tik jaunimo mokymo reikalui, bet ir visiems, kurie tuo reikalu įdomausis, nes dabartinėje mūsų tautos padėtyje už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių pareigos yra nemažiau atsakingos, kaip anais laikais, kada senoji tautos išeivija visais būdais ir priemonėmis rėmė Lietuvos atstatymą. Gal dabartinei išeivių bangai jų pirmtakų atlikti darbai bus paskatinimu tesėti savo tautinius įsipareigojimus. Autorius apsiribojęs įvykiais iki II Pasaulinio karo, tikėdamasis, kad jo pradėtąjį darbą tęs toliau kas nors kitas.

Veikalas suskirstytas į keturias pagrindines dalis. Pirmoji dalis "Išeivija Lietuvos garsinimo darbe" apima parodas, pradedant 1900 m. įvykusia Paryžiuje ir baigiant 1939-40 m. New Yorke. Tos parodos neabejotinai turėjo didelės propagandinės reikšmės Lietuvos reikalui. Informacijos biurai, kurių pirmasis suorganizuotas J. Gabrio 1911 m. Paryžiuje, parodė pasauliui, kad lietuvių tauta dar gyva, gaji ir yra pribrendusi nepriklausomam gyvenimui. Lietuvių dienos paskelbimas Amerikoje 1916 m. turėjo propagandinės ir materialinės naudos, taip pat 1917 m. popiežiaus Benedikto XV visame pasaulyje paskelbta Lietuvių diena. Toliau milijono parašų surinkimas ir įteikimas 1921 m. Amerikos prezidentui, prašant Lietuvą pripažinti de jure. Pagaliau Laisvės varpo nuliedinimas, kuris po kelionių lietuvių kolonijose 1922 m. pradžioje buvo nuvežtas į Lietuvą ir įkeltas į Karo Muziejaus bokštą. Transatlantiniai skridimai dar labiau išgarsino Lietuvos vardą. Amerikos lietuvių sportininkų talka krepšinio rungtynėse laimėjo Lietuvos rinktinei pirmenybes.

Skyriuje "Išeiviai politinėje veikloje" autorius supažindina su Amerikos lietuvių pastangomis, jautriai reaguojant į politinius įvykius Lietuvoje, pradedant Kražių skerdynėmis ir spaudos draudimo laikotarpiu. 1905 m. įvykiai Lietuvoje taip pat rado stiprų atgarsį Amerikoje. Šiam revoliuciniam sąjūdžiui paremti buvo renkamos aukos. Remiami ir persekiojami dėl lietuvybės tautiečiai. Esant vilties atgauti Lietuvai laisvę, steigiamos karinės organizacijos. Šaukiami kongresai, Iš pradžių pasitenkinta reikalavimu Lietuvai autonomijos. Vėliau, susidarant palankesnėms aplinkybėms, jau buvo siekiama pilnos valstybinės nepriklausomybės. Steigiami fondai rinkti lėšoms paremti nepriklausomybės siekimui. Nors ir pasidalinę dėl pasaulėžiūrinių skirtumų jie bandė Lietuvos reikalais veikti bendrai. Lankėsi Washingtone, kontaktavo senatorius, prašė, kad būsimame taikos kongrese paremtų lietuvių tautos aspiracijas. Siuntė delegaciją į taikos konferenciją Versalyje.

Čia pat aprašomos ir lietuvių gyvenančių Rusijoje pastangos—1917 m. vasario 1-3 d. slapta konferencija su lietuviais Rusijos dumos atstovais ir tų pat metų kovo 9 d. slapta konferencija Petrapilyje, dalyvaujant visų partijų atstovams ir dumos atstovams, pasisakant už Lietuvos autonomiją federacijoj su Rusija, o jau Rusijos lietuvių seimas 1917 m. birželio 8-16 d. Petrapilyje, dalyvaujant 336 atstovams, pareikalavo, kad Lietuva būtų nepriklausoma respublika. Aprašomi lietuvių karių suvažiavimai Rusijoje, karinių dalinių organizavimas. Autorius iškelia sunkumus atstatyti nepriklausomą Lietuvą jos etnografinėse ribose, nes lenkai stengėsi kliudyti, norėdami, kad Lietuva būtų sąjungoje su Lenkija, kaip Liublino sutarties modelis.

Dalyje "Kultūrinė parama Lietuvai" aptariama užsienio lietuvių pastangos, leidžiant knygas ir laikraščius, ypatingai kai Lietuvoje buvo spaudos draudimas. Amerikos lietuviai rėmė mokslus einantį jaunimą, rūpinosi, kad būtų išugdyti inteligentų kadrai, kurie dirbtų tautai reikalingą darbą. Tuo tikslu buvo remiamos Saulės, Žiburio, Ryto draugijos, besirūpinančios jaunimo mokymu ir auklėjimu. Išeivija rūpinosi atkurti Vilniaus universitetą. Kai Vilnius buvo okupuotas ir steigėsi universitetas Kaune, Amerikos lietuviai visomis priemonėmis jį rėmė. Čia pat buvo surinkta daug aukų ateitininkų ir neolithuamę namų statyboms Kaune, taip pat Telšių ir Vilkaviškio kunigų seminarijų rūmus statant. Amerikos lietuviai dosniai parėmė ir paminklinės Prisikėlimo bažnyčios statybą Kaune. Deja, šis didelis užsimojimas nebuvo pabaigtas dėl sovietų okupacijos.

Pagaliau paskutinėje dalyje "Ekonominė parama Lietuvai" aprašoma, kaip Amerikos lietuviai šelpė nuo karo nukentėjusius tautiečius. Rėmė partijų veiklą. Rūpinosi Lietuvai paskolomis. Pirmajam pasauliniam karui pasibaigus ne tik išrūpino iš JAV Likvidacinės komisijos 100 vagonų prekių, bet sumokėjo ir už jų pergabenimą iš Prancūzijos. Buvo steigiamos bendrovės, kurių tikslas sutelkti kapitalą, kuris duotų pagrindą jį investuoti Lietuvoje. Surinko daug aukų Šaulių sąjungai, okupuotam Vilniaus kraštui vaduoti ir vilniečiams remti. Taip pat ir pavieniai rėmė savo gimines, siųsdami jiems dolerius į Lietuvą.

Amerikos lietuviai daug kapitalo yra investavę Lietuvoje į prekybos, pramonės ir kredito įmones. Jų pastangomis buvo suorganizuota akcinė bendrovė "Nemunas,' Kredito bankas, Amerikos lietuvių prekybos bendrovė, Tarptautinis bankas, audimo bendrovė "Drobė" ir daugelis kitų. Dalis tų bendrovių dėl įvairių priežasčių buvo likviduota, bet tuo metu po karo atsistatančiai Lietuvai amerikiečių lietuvių investicijos buvo naudingos. Dar pažymėtina, kad Amerikos lietuviai rėmė savo tėvynę, pirkdami Lietuvos laisvės paskolos bonus. Lietuvai išleidžiant savąją valiutą, parėmė savo aukomis tos valiutos fondą.

Knygos gale įdėta santrauka anglų kalba, po jos 36 svarbių istorinių dokumentų kopijos ar jų vertimai, iš kurių matyti, kaip svetur gyvenantieji lietuviai stengėsi aukoti ir dirbti, kad atgautų savo kraštui laisvę. Susipažinus su tais dokumentais, tiesiog tenka nustebti to meto išeivijos veikėjų idealizmu ir atkaklumu, dirbant savo tėvynei. Dar yra įdėta vardų ir dalykinė rodyklė, kuri palengvina susiorientuoti vienu ar kitu rūpimu klausimu. Veikalas gausus bibliografija, paįvairintas daugeliu retų nuotraukų. Po kiekvienos dalies yra daugybė nuorodų, padedančių norinčiam šioje srityje įsigilinti, susirasti daugiau medžiagos. Toliau įdėtos mecenatų ir garbės prenumeratorių pavarės. Paskutiniame puslapyje yra autoriaus parašytų ar suredaguotų knygų sąrašas.

Jau ankstyvesnieji V. Liulevičiaus parašyti istoriniai darbai rodo, kad jis gražiai sugeba susidoroti su turima medžiaga. Šis jo darbas, nežiūrint gausybės šaltinių panaudojimo, pasižymi dėstymo nuoseklumu. Paskutinysis istoriko V. Liulevičiaus veikalas yra labai vertingas įnašas lietuvių išeivijos praeičiai atskleisti. Ir todėl jam priklauso didelė visų padėka. Tai bus gražus paminklas, primenąs ateinančioms kartoms apie jų senolių darbus. Jeigu gi ilgiau užtruktų Lietuvos okupacija, ateinančių kartų veikėjai galės daug ko pasimokyti iš praeities, nes ne be reikalo sakoma, kad istorija yra gyvenimo mokytoja. **—Ig. Medziukas**

Vincentas Liulevičius. Išeivijos vaidmuo Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe. Chicago, Illinois, 1981. Tiražas 600 egzempliorių. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 398 puslapiai.

PRAŠOME ATNAUJINTI

"Lietuvių Dienas" 1983 metams.

Prenumeratos kaina $20.

(Kanadiškais doleriais $25)

4364 Sunset Bld., Los Angeles, CA 90029

Anatolijus Kairys

Aukso amžius

Ištrauka iš "Pažadų dvaro", tautosakinio romano, VI-to skyriaus

Tuo momentu ūžtelėjo vėjas, liepsną kilstelėjo, ir Profesorius, sėdėjęs ant ugninio žirgo, griebė Liną šimtaranke jėga, atskyrė nuo laiko, ir abu pakilo į orą! Jie kilo ir lėkė vėjaugnies ratų nešami, sūkurių blaškomi. Toli liko miškas, muziejinis ugniakuras, dieviški šokėjai ir šokėjos — švento Jono naktis buvo su jais...

Linas dabar neabejojo, kad Profesorius rado paparčio žiedą, yra nuostabus vyras, duodąs tautosakai naujas formas ir naujas lytis, kuriąs negirdėtą legendą. Jis nematė Profesoriaus veido, nei juos nešančios ugnies bet jautė karštį ir tvirtą ranką.

— Žiūrėk!

Jis žiūri. Žemė erdvėje mėlynuoja, laikas atidengia vaizdą — jie lekia pro dieną ir naktį, pro ilgą naktį ir trumpą dieną ir pro šviesią naktį, lekia pro metų dūmus, pro medžių miglas, pro juodus kalnus, pro baltus slėnius, pilnus ir tuščius, neįžiūrėsi ir nepasakysi kodėl pilnus, kodėl tuščius...

— Ar jau matai?

Linas mato. Plačios ir sraunios upės. Baltos ir gelsvos. Žaviai baltos, dar žaviau gelsvos. Jomis teka pienas ir midus.

— Aukso amžius — ne graikų nuosavybė. Mūsų žemė nemažiau didžiavosi anais laikais. Hesiodas, pirmas jį aprašęs, nėra išimtis pasaulinėje literatūroje. Aš rašiau. Rašė Simanas savo Būde. Rašė kiti tautosakininkai. Dabar tau rodau. Ne praeitį gilią, ne senovę vos atspėjamą, ne paminklus ar iškasenas, kalbančias į mus mūsų protėvių vardu, ne. Rodau tau Aukso amžių netolimą, visai pasiekiamą, jei ne ranka, pasiekiamą mūsų atmintimi. Neilgas tai buvo amžius, trumpas laiko tarpas, tačiau aš jį pavadinau auksiniu. Ne be reikalo — auksinis ir buvo! Dvidešimt du metai! Laimės ir džiaugsmo metai, laisvės ir kūrybos metai, manifestacijos, atgimimo, išpažinimo metai.

— Aukso amžius! Žiūrėk. Pamatysi savo akimis. Auksinės grandinėlės juosia žalią laikrodį visais upių krantais... Matai? Tai vanduo. Gyvybės ir savo vardo upės, auksiniais krantais juosiančios laisvą šalį. Namai, kaimai, laukai, upės ir ežerai ir visa kas gyva alsuoja šituo laimės ir džiaugsmo ūžesiu, einančiu neprklausomos žemės širdimi. Stiebiasi dangun auksinės rugių varpos, bažnyčių bokštai, atviri mokyklų langai, savo knygos, pasakos ir dainos, savos rankos ir maldos; tėvų ir brolių žemėje augo ir žydėjo sidabriniai ir auksiniai paminklai saviems dievams, pranašams, ganytojams, savam žodžiui ir savam raštui... Saulė švietė mūsų žemei, žvaigždės krito į mūsų delnus, lietus drėkino mūsų laukus, vėjas žaidė mūsų soduose — tai buvo Aukso amžius... Trumpas, bet svarus, neužmirštamas, suaugęs su tautosaka ir tapęs gyvąja tautosaka, kūrybiniu turtu kartų kartoms, Linai, vaikų vaikams . . . Kur žiūrėsi, ten pamatysi tą patį džiaugsmą veide ir akyse, jaunimo žaisme, artojų žingsniuose, grėbėjų šypsenose... Balti taškeliai, mėlyni, žali... Tai laisvės namų stogai, laisvos šalies laimės šaltiniai... O kaip apsakyti laisvo žmogaus sielą — aš nežinau... Tautosaka pasiima, sutvirtina ir viską mums atgal sugrąžina.

— — — — — —

— Pažadų dvaro kilmė šventiškai dieviška. Mes turime dvi ar tris gražias teorijas, visos patikimos, visos tikros, kaip tikri yra paparčių žiedai — rodžiau, savo akimis matėte. Palemonas ir Trakai. Pirmasis — romėnų dievybė, antrasis — graikų. Yra vardų, yra net Palemono kalnas — geresnių įrodymų nereikia. Trakų teorija irgi įtikinanti. Jie atsikėlė tiesiai iš Olimpo ir kūrė senuosius Trakus, prie kurių, juos pagerbdamas, Gediminas įkūręs naujuosius. Visi trakai, gindami Pažadų dvarą, žuvę, liko tik miškuose pasislėpę jų tarnai ir arkliai, dabar vadinami trakėnais. Įrodymų netrūksta. Bet jeigu tai būtų ir fantazija, ji yra sveika fantazija! Fantazija, mano brangieji šviedriškiai, nė vieno žmogaus nėra apvylusi, tuo tarpu istorija nuolatos keičiama, dažnai net klastojama, yra aiškiai nustojusi istorinės vertės.

— Tauta be legendų ir be tautosakos yra mirusi tauta, mano mylimieji liškeviškiečiai. Tokių tautų dienos trumpos, dažnai beviltiškos. Ne veltui ir ne šiaip sau vedu jus dangumi, pasakų, legendų ir mitų keliais, ne šiaip sau pasakoju be tikslo. Gyvendamas Amerikoje, priėjau išvados, kad jos galybė ir laisvė laimėta dievais, kuriuos ką tik išminėjau, jų žygiais ir legendomis. Ameriką valdo britų karalius Artūras ir jo Apvaliojo stalo riteriai, frankų Rolandas, germanų Zigfridas ir jiems lygūs. Nuostabi anų tautų tautosaka, mano brangūs margiriečiai, bet jei norime būti laisvi, kaip laisva Amerika, eikime jų keliais ir tikėkime savo tautosaka taip, kaip anie tiki savąja. Mūsų tautosaka nemažiau stebuklinga, žygiai ir darbai nemažiau tikri, arkliai ir kardai nemenkesni. Taip, mūsų dievai nemažiau stebuklingi žygiai nemažiau kilnūs, kardai ir žirgai nemažiau pasakiški. Mano vaikas Šarūnas prilygsta germanų Zigfridui, net pralenkia. Zigfridas nugalėjo vieną slibiną ir išsimaudė jo kraujuje vieną kartą, Šarūnas gi įveikė du slibinus ir du kartus išsimaudė jų kraujuje. Šarūnas turėjo žirgą vardu Audrius ir kardą vardu Kirtis. Audrius buvo nepavejamas ir nepralenkiamas arklys. Kai germanai pamatydavo Šarūną, nesakydavo, kad Šarūnas atjoja, o sakydavo — Audra atlekia! Jis nešdavo per miškus, ežerus ir upes. Seniau nebuvo pantoninių tiltų, o upės buvo nemažiau plačios ir sraunios — Audrius pernešdavo. Kas nuostabiau, kad Audrius buvo maitinamas ne oru, kaip frankų žirgai, o vėju, kurį jis pats padarydavo smarkiai šoliuodamas! Tokio arklio joks dievas nėra turėjęs, joks žmogus nėra valdęs. O Šarūno Kirtis tuo ypatingas, kad jis pats kirsdavo, tereikėjo laikyti, ir taip taikliai, kad širdies nė šarvai neapsaugodavo. Tokį kardą jam padarė Perkūnas. O ką Perkūnas kerta, tai jau nukerta.

— Frankų Rolandas turėjo tokį kardą vardu Durendalis. Durendalis prieš tūkstančius metų priklausė Trojos karaliui Hektorui, buvo nukaltas Olimpo dievų kalvėje, greičiausiai pačio Hefesto, ir manoma, kad šituo kardu Hektoras nudėjęs Achilą. Kaip šis kardas pateko į Rolando rankas, jo giesmė nutyli — tautosakos motina laiko paslaptis pakankamai sąžiningai. Žinoma, tiek, kiek parašyta, o parašyta tiek, kiek poetas leido parašyti nenustelbiant savo garbės. Tačiau mums, kaip heroinės tautosakos studentams, pravartu palyginti Rolando Durendalį, nukaltą Olimpo dievų kalvėje, su Šarūno Kirčiu, nukaltu Perkūno kalvėje, tai yra visų dievų dievo! Kada Durendalis perkirsdavo saracėną ir jo arklį vienu smūgiu, Kirtis perkirsdavo kryžioką ar mozūrą — galvą, šarvus, balną, arklį ir dar įsmigdavo žemėn iki rankenos! Spręskite patys. Teigimas, kad Durendalis nedingo kovose, o ėjo iš rankų į rankas — nuo Hektoro iki Rolando, nuo Rolando iki Joanos D'Ark, nuo Joanos D'Ark iki Napoleono, teikia tokios pat garbės ir Šarūno Kirčiui, nes Šarūno Kirtis lygiai gražiai ėjo iš rankų į rankas: nuo Perkūno iki Šarūno, nuo Šarūno iki Mindaugo, Algirdo, Vytauto iki Savanorių-Kūrėjų! Šį kardą, prieš išvykdamas į Ameriką, aš savo akimis mačiau Karo Muziejuje, esu tikras, nedings stipriose rankose ir dabar. Prisiminkime Šarūną keliaudami Dainava.

— Ne vien Šarūnas turėjo stebuklingus arklius ir kardus, balnus ir juostas, ka-

manas ir kilpas, strėles ir pirštines. Karalius Žvaigždikis turėjo arklį su sparnais, panašų į graikų Pegasą, tik pranašesnį — pralenkdavo naktį! Kur jojo, ten jam buvo šviesu! Jis turėjo lanką ir strėlę kuri paleista į dangų, pati surasdavo taikinį žemėje. Tai buvo galia! Ir kiti Dainavos karžygiai turėjo tokius žirgus ir kardus: Šviedrys, Margiris, Kunotas... Pavyzdžiui, Šviedrys turėjo tokias pirštines, kurios kartą sugriebusios kardo rankeną, jo nebepaleisdavo, kuo smarkiau kirto, tuo jos stipriau laikė. Margiris turėjo balną, iš kurio raitelis niekada neiškrisdavo, net ir miręs. Kunotas turėjo stebuklingas kamanas — jas pakilnojus žirgai patys atbėgdavo. Jie turėjo stebuklingas taurages — vanduo niekada neišsibaigdavo. Vincukas Višvilis Likimo keliuose turėjo stebuklingas klumpes — jos žinojo kur eiti, kur sustoti ir niekada nepaklysdavo.

— Neklauskite, mano brangūs Likimo kelių bendrakeleiviai, kodėl aš nedaviau taip stebuklingiems daiktams vardų, kai šias legendas rašiau. Taip, vardai šį tą reiškia, bet ne daugiau už vardus. O yra darbų ir žygių, kurie pralenkia vardus! Jie nepavadinami, nes yra daugiau už bet kokį skambų vardą ir poetinį įvaizdį. Britai, frankai, teutonai mėgsta pasigirti, savo šalmus papuošti povų uodegomis, idant atrodytų didesni. Todėl jie neretai visai menkai jėgai suteikdavo dievišką vardą, priedo — sukurdavo legendą. Taip atsirado Durendalis, Fusbertas, Excaliburas, Cortanas, Balmungas... Bayardas, Frontinas, Sleipniras, Rabikanas, Passerbriulis . . . Bet—keičiasi laikai, vardai sudarkomi ir užmirštami. Mūsų kunigaikščių darbai, ginklai ir žirgai patvaresni už vardus ir laiką. Frankai turėjo arklį Bayardą, kuris įsitempdavo — galėjo joti vienas ar keturi. O mūsų Vytautas turėjo arklį, kuris laikė uodegą įmerkęs Baltijos jūroj, o gėrė iš Juodosios! Pasakykite man, brangūs tautosakininkai, kokiu vardu pavadinti arklį, kurio uodega Baltijos jūroj, o galva Juodojoj? Mūsų karo muziejuje buvo Nežinomo kario paminklas ir Nežinomo kario apeigos kiekvieną vakarą saulei leidžiantis. Bet tokio paminklo ir tokių apeigų nebuvo Žinomam kariui. Kodėl? Todėl, kad Nežinomybė yra tautosaka, o Žinomybė — istorija. Nežinomo ar Bevardžio didvyrio niekas nepakeis ir nenuvertins — jis yra daugiau už vardą!

— Švento Jono naktis per trumpa. Tepasakysiu: Šarūnas nėra miręs, šarūniškių kardai nėra surūdiję, jų žirgai tebežvengia.Tikėkite mano žodžiais, vyrai ir moterys! Ši liepsna, įsižiūrėkite geriau, plazda žaliomis jų vėliavomis, sidabrinės pasakos saulėje takus nutiesia, matote, ten, ten. . .

Rašytojas Anatolijus Kairys, "Pažadų dvaro" autorius. Šiemet kūrybingas dramaturgas ir romanistas A. Kairys laimėjo "Draugo" romano konkursą už romaną "Kelionė į Vilnių".

Anatolijus Kairys, author of "The Estate of Promises," has also won the annual "Draugas" prize for his novel "Journey to Vilnius."

Profesorius iškėlė ranką ir nušvietė debesis — ten spardė orą kaštaniniai žirgai prunkštė sarti ir bėri staininiai, apvalūs žemaitukai, žvengė šėmi ir palši ristūnai iš aštuonskylių landų pūsdami ugnies kamuolius... Aukso balnais pabalnoti, sidabrinėmis kamanomis pažaboit, nepavejami ir nepralenkiami,, nešasi per kalnus, miškus ir ežerus — bet geriau jų nelieskite, drąsuoliai, nebandykite jų gaudyti, nesumanykite pajodinėti.

— Jau minėjau ir dar kartą miniu — kiti laikai! Keičiasi tautosaka, keičiasi dievai ir žmonės, keičiasi ginklai. Neprotinga užsimerkti — prakeiktų mus vaikai! Pažanga žemėje. Idėjos ir grumtynių arenos tos pačios, bet priemonės jau kitos. Iš esmės pasikeitusios. Stebuklingi kardai virto tankais ir šarvuočiais, kurių mes neturime. Ietys ir strėlės — šautuvais ir motociklais. Mitologiniai žirgai — lėktuvais ir skraidančiom tvirtovėm, kurių mes taip pat neturime. Vanagai ir balandžiai, sėdėję ant dievų pečių ir jiems pranešinėję karo žinias, išvirto radijais ir telefonais, ko mes lygiai stokojame. Šiandien dievai visai nesiorientuoja žemės dalykuose ir tokiomis karo priemonėmis nemoka naudotis. Telieka vienas kelias — pasitikėjimas savo išmintimi.

—Todėl, jei kuris užsėdote ant tautosakinio žirgo — nusėskite! Jei kuris pakėlėt stebuklingą kardą— nuleiskite! Jei kuris iš jūsų pasiruošėt lėkti ir atlikti kokį nepaprastą senosios tautosakos žygdarbį, — nedarykite! Neliekite savo kraujo be naudos.

NERIMA NARUTĖ

Žodžių upelis

Susodinu už stalo
Svečius žodžiais ir rimais
Papuošus iki valiai,
Šneku su jais parymus,
Kad niekas nematytų,
Ir mūsų negirdėtų,
Brendam vaga arimų
Ar pajūriu smėlėtu.
Tai gintarėlius renkam,
Kaip gelsvus kviečių grūdus.
Elegijas dainuojam,
Kada esu nuliūdus.
Ir džiaugsmas trykšte trykšta...
Saulėtekio varsoje
Svečiai namo sugrįžta,
"Sudie" — ranka pamoja.

Ir teka, skuba, bėga,
Per akmenėlius ritas,
Per pievas, per palaukes
Žodžių upelis šitas.

Džazas

Virpėjimas kyla,
Tai krenta nutyla —
Aistringai užgimsta gaida.
Paklydusios natos.
Sudužę sonatos . . .
Ramybės minutė tada.

Staiga suliepsnoja.
Ir vėliai dejuoja.
Svaigina keistokai visus.
Širdin liūdesys
Skausmo stygomis puola,
Pravirkdamas džiazo garsu.

— Linai, pūsk Taurių!

— Ar Taurius nėra senosios tautosakos ginklas? — paklausė Linas.

— Ne, — atsakė Profesorius, — Taurius yra poezija.

Rankų miškas griebė Rudabarzdį už barzdos ir sviedė į laužą. Uogelė už jo netekės ir Pažadų dvaro jam neatiduos!

Jie nemirė. Nemirė britų Artūras, frankų Rolandas, nemirė germanų Zigfridas — nemirs ir mūsų Šarūnas, Margis, Višvilis... Didvyriai gimsta, bet nemiršta. Jie gyvena saugiausioje vietoje — širdyje!

Rudabarzdis sudegė.

JUOZAS MIKŠTAS

Tau rūmus bestatant

Išklydęs į pasaulį platų,
Vien tik tave visur matau,
Ir iš ilgų vienatvės metų
Tau rūmus dar tebestatau.

Kai tu į juos įkelsi koją,
Jie švies gyvenimo viltim,
Ir prarasto jaunystės rojaus
Net ir mirtis mums neatims.

Besiilginčiai mamai

Kur beržai, kur klevai švelniai šlama,
Palikau ten Tave, brangi Mama.
Ženklu kryžiaus Tu laiminai kelią
Man į tolimą, svetimą šalį.

Beklajojant toli nuo Tėvynės,
Šiaurės vėjai man atnešė žinią,
Kad jau Tu manęs lauki kalnely,
Kur pušaitės, kur topoliai želia...

Kur patręšę seni kopų kryžiai,
Sergėt praeitį ten pasiryžę,
Ir manęs tebelaukia viltingai,
Kur gyvenimo daug jau pradingo.

Ak, ilsėkis, ilsėkis ten, Mama,
Kadais šildžiusi man gimtą namą.

Rudeniop

Rudeniop
Mano meilė nuėjo velniop,
Ir negrįžo jau niekad agal pas mane.
Tik sapne
Ji dar kartais užklysta į mano pastogę,
Tik viengungiui patogią,
Ir svaigina mane
Tik sapne, tik sapne...
Mano meilė žavi
Ir guvi,
Pasiklydus audringai savy,
Sau nuėjus velniop
Rudeniop.

Kartais pastebiu ją
Realybėje senstančią, liūdną, deja,
Neužkalbinu jos, nesirodau.
Nors be jos man gyventi pabodo.
Nors be jos aš likau nelaimingas,
Jai iš mano gyvenimo dingus.
O vientvė baisi
Sako: Meile, tu man dar brangi tebesi,
Nors nuėjus velniop
Rudeniop.

Kas tave beatstos,
Tebesitikint vien tik žiemos
Sūtemos,
Begaliniai šaltos?

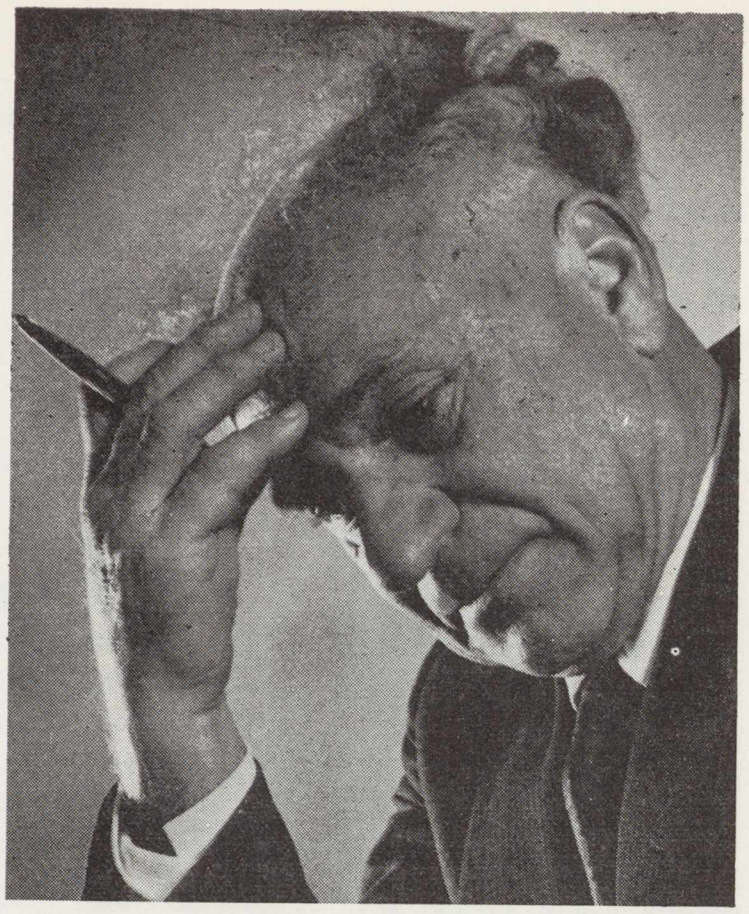

Juozas Mikštas, šio poezijos puslapio autorius, yra gerai žinomas Australijos lietuvių poetas; jis bendradarbiauja vietinėj lietuvių spaudoj; šalia lyrikos ir elegijos, jis mėgsta į gyvenimą pažvelgti ir pro šypseną.

Išėjęs į pensiją (g. 1913.3.18), tvarko Melbourno lietuvių biblioteką, turinčią apie 7000 lituanistinių knygų. □

Juozas Mikstas, whose poetry is presented on this page, is a very well-known poet among Lithuanians residing in Australia. He also participates in Lithuanian periodicals and magazines. Besides lyrical and elegical works, he loves to look at the world from the funny side. Now retired, he is the librarian at the Lithuanian library in Melbourne. The library has around 7000 books in Lithuanian.

Ne pakeliui

Po nelengvų dienos darbų,
Ak, niekur neisim jau abu,
Suėmę vienas kito delną,
Malonų, šiltą, jautrų, švelnų...

O tu laiškuos rašai dar vis,
Kad džiaugsmo ilgisi širdis,
Kad eiti su manim norėtųs
Gyvenimo takais saulėtais.

O aš sakau tau atvirai,
Kad einame, tik atskirai,
Kiekvienas į nežinomybę,
Prisiminimų įsikibę.

Ir net į atskirus kapus,
Deja, ne pakeliui mums bus.

Mano eilėraščiams

Eilėraščiai jūs mano,
Kaip aš, dar nesusenot,
Nors ir nuo tėviškės toli,
Skambėkit svetimoj šaly.

Nors kuklūs, nemodernūs,
Tiktai jausmingai darnūs,
Skambėkit atvira mintim,
Gyvenimu girta širdim.

Judėkime

Judėkime namuos, svečiuos,
Judėkime, kol mums dar judasi
Veiklos dirvonuose plačiuos —
Įgudusiai ar neįgudusiai.

Judėkim žemėj ir ore,
Dykumose ir vandenynuose.
Lai džiaugias sąžine švaria
Širdis sau kelią prasiskynusi,

Visur, kur žengta jau žmogaus
Ir kur įžengti dar ketina jis.
Dievai likimo mums vergaus
Ir džiunglių ir miškų raistynuose.

Šypsokimės

Žmogus gyvena kol tik juda,
Kol kaista, verda jo jausmai.
Tad, ankstų rytą, vos nubudom,
Gyvenkime judriai, linksmai.

Pasveikinkime dieną naują
Be rūpesčių, su viltimi,
Pompuodami sau ramų kraują
Neerzinama širdimi.

Ir visą dieną, šviesią, mielą,
Tik šypsena, tik šypsena,
Tepuošia mūsų veidą, sielą, —
Galinga, amžinai jauna!

Senberniui naujųjų metų proga

Ar senieji ar naujieji metai — nesvarbu,
Po ranka kai neturi apmokamų darbų.
Sau į pensiją išėjęs, gyveni ramiai,
Nors ir nepatenkintas, kad per anksti gimei...

Na, sakykime, jei būtum gimęs metais tais
Tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimtais,—
Tai dar būtum sau jaunuolis linksmas ir smagus,
Šaunumu kaimynus lenktum, stebintum draugus.

Mergužėlės - lelijėlės kibintų tave,
O tu atranką darytum galva sau blaivia...
Niekad sau neužsikrautum raganos kokios,
Besimeilintum tik prie gražios, jaukios, taikios.

O dabar gi — jau po pietų šaukštai tau visi,
Kai savam liūdnam kampe vis vienišas esi,
Kai gyvenimas pro šalį žengia sau pirmyn,
Tau vienatvėje beeinant vien tiktai senyn..

Melbourne, 1983 metų pradžia

Lapkričio 7 d. New Yorke gastroliavo Clevelando tautinių šokių ansamblis Grandinėlė. Tai buvo vienas sėkmingiausių renginių New Yorke paskutinių kelių metų bėgyje. Programa buvo pasigėrėtina, žiūrovų dalyvavo apie 1,300. Grandinėlę į New Yorką pakvietė (jau ketvirtą kartą!) Laisvės Žiburio radijas, kuriam vadovauja Romas Kezys.

Romas Kezys, Laisvės Žiburio radio vedėjas New Yorke, įteikia atžymėjimą Grandinėlės vadovui Liudui Sagiui, Grandinėlės pasirodymo proga New Yorke lapkričio 7 d.

Romas Kezys, director of the radio program "Torch of Freedom," presents an award to Liudas Sagys, the director of "Grandinele" following their New York concert.

Dalis publikos New Yorko Laisvės Žiburio radio parengime, Grandinėlės koncerto metu.

A portion of the guests at a concert presented by the folk dance group Grandinele, arranged in New York by the Lithuanian radio program "Torch of Freedom."

Clevelando vysk. James Lyke su kleb. kun. G. Kijausku ir procesijos dalyviai prie Laisvės paminklo po jo pašventimo.

—Foto Bacevičius

Father J. Kijauskas, Bishop James Lyke of Cleveland, and participants at the dedication of the "Monument to Freedom."

Chicagos Lietuvių meno "Dainavos" ansamblis Clevelande pastatė "Vilniaus Pilies Legendą." Muzika A. Jurgučio, libretas A. Balašaitienės. Nuotraukoje: Po pavykimo pastatymo į sceną įėjo muz. A. Jurgutis, dešinėje solistė A. Simonaitytė-Gaižiūnienė ir kiti.

The "Dainava " ensemble in Cleveland at the presentation of "The Legend of Vilnius Castle." The composer, A. Jurgutis, takes his bows with soloist A. Simonaitis-Gaiziunas on his left.

Foto V. Bacevičius

Muzikas Aloyzas Jurgutis taria padėkos žodį Clevelando L.B. valdybai už sugebėjimą atsikviesti "Dainavos" ansamblį.

Musician-composer Aloyzas Jurgutis expressed his thanks to the leadership of the Lithuanian Community of America—Cleveland Section, for making possible the participation of the "Dainava" ensemble in the musical production of "The Legend of Vilnius Castle."

Foto V. Bacevičius

Clevelandiečiai stebi "Vilniaus Pilies Legendą" Clevelando scenoje.

Spectators at the presentation of "The Legend of Vilnius Castle." Aloyzas Jurgutis composed the music and A. Balasaitis wrote the lyrics.

Foto V. Bacevičius

JAV LB Krašto Valdyba pirmajame savo posėdyje. Iš k.: dr. A. Butkus (dabartinis pirm.), V. Kutkus (buv. pirm.), N. Mašelienė, sekr., D. Valentinaitė, Soc. Skyriaus vedėja, Kun. K. Pugevičius, religinių reik.

The first meeting of the new leadership of the Lithuanian Community of America. From left: Dr. A. Butkus, current president; V. Kutkus, past president; N. Mazelis, secretary; D. Valentinas, social affairs director; Rev. K. Pugevicius, president of the Religious Affairs Council.

Anatolijaus Kairio "Pažadų dvaras" — alegorijų krioklys

Jurgis Gliauda

Metams baigiantis Lietuviškos knygos klubas energingai papildė leidyklų pasyvus pasirodęs su keliomis knygomis. Į šio derliaus aktyvą ryškiai įsirašo tautosakinis Anatolijaus Kairio romanas "Pažadų dvaras." Su šiuo perdėm savotišku, originaliu veikalu Anatolijus Kairys vėl grįžta į savo kūrybinę stichiją, į fantasmagorijos ir neribotos fantazijos pasaulį, kur jis buvo ir išlieka įdomus ir unikalus savo dramos "Šviesa, kuri užsidegė," "Viščiukų ūkis," 'Curriculum vitae" ir slogiuose meditaciniuose monologuose romane "Po Damoklo kardu."

Nubriežtas drąsiu "slick" technikos būdu, "Pažadų dvaras" yra scenų, dialogų ir visakeriopų staigmenų ataka. Veikalo palitroje daug ryškių, kontrastiškų dažų. Romanas pavadintas tautosakiniu. Ir apie fabulą, ir apie veikalo vyriausąjį personažą, autorius nuolat kalba alegorijomis, abstraktais, groteska, politinės aktualijos satyra. Šį, rodos nesuderinamų žanrų margumyną, Kairys sulydo į vientisą siužetą, kuris įtvirtintas ant eilinės pasakos pamatų. Tai kelionė į Pašadų dvarą, kur retkarčiais pražįsta paparčio žiedas. Tad tai susišaukia su Jono Biliūno "Laimės žiburio" alegorika. Ant tos, ant tos amžinos alegorijos—pasakų krašto ieškojimas—Anatolijus Kairys sukūrė plačią panoramą, nelyginant stebukladarys iš lašo vandens sukurtų Niagaros krioklį, visą veikalo partitūrą išlaikęs lietuviškos patriotikos tonacijoje.

Gėrio, šviesos ir palaimos siekis, ir nuolatinė kova su kliūtimis gėrio siekiant—tai klasiškas visų įdėjiniai konfliktinių veikalų leitmotyvas. Tai "Pažadų dvaro" stichija. Vyriausias romano protagonistas Linas veržte veržiasi į slaptingą aplinką rasti paparčio žiedą. Jo nuotykius gaubia pasakiškų metamorfozių staigmenos, alegorijų realijos, kliūtys. Jo kelionė jam dažnai reikalingas vadovas. Ir ateina Profesorius (arba baltas Profesoriaus žirgas), kurio asmeny nesunku įžvelgti autoriaus adoruojamą garsios "Šarūno" dramos autorių. Susitikimas su Profesoriumi, pasikalbėjimai su juo, kitaprasmiški Profesoriaus išsisakymai—tai talka Linui kovoje su kliūtimis. Tad Profesoriui atitenka vaidylos-magiko vaidmuo. Linas gi yra medijumas, kuris klauso ir sužino, Lino patirtis yra ir budraus skaitytojo patirtis. Tautosakos prakilnumas yra kovos dėl gėrio amunicija.

Dinamiškas siužeto traktavimas provokuoja pasakojimo egzaltaciją, sakinių trupėjimą, panoramos lūžius. Kelionė į slaptingąjį dvarą tampa taku į dažnus filosofinių, moralinių, politinių problemų liūnus.

Kada skaitytojas paruoštas, kartu su herojumi Linu, įsijausti į veikalo prigimtį, susigaudyti gausioje kitaprasmiškumo erdvėje, jis susitinka, pagaliau, su blogio suasmeninumu, su antruoju veikalo centru, su Kvakna. Po tuo vardu, kaip ir po Profesoriaus vardu, nesunku atpažinti tikrovinį asmenį. Kvakna, Raudonbarzdžio agentas, įsitvirtinęs Pažadų dvare, nepakeičia idealistinės Pažadų dvaro prigimties. Prasideda kova dėl Pažadų dvaro ir palaipsniui modifikuojamas kovos pobūdis: tai nebe dvaro siekimis, dvaras ginamas nuo blogio. Įvykiai pergimsta į kovą prieš "Kvakną ir kvaknokratus" (psl. 96). Kovai dėl Pašadų dvaro atgaivinimo reikia amunicijos—tai yra paparčio žiedas, kuris žydės, kuris gelbės, tai yra tautosaka, kuri yra išganymas, prilygintinas savo prigimtimi tautos religijai.

Nors Kvaknai pasiseka užgrobtą dvarą nudažyti raudonai (psl. 128), kad ir nebeatpažįstamas raudonai nudažytas dvaras, Kvaknos galutinė pergalė labai abejotina. Iškyla tautos gyvastis mergelės, vaidilutės, deivės asmeny—Uogelė. Ji yra nepavergtoji kankinė. Kvaknos veiksmų dirigentas Raudonbarzdis nepajėgia Uogelės įveikti (psl. 141). Palengva Pažadų dvaras atgauna savo spalvas; dvaras jau baltas (psl. 155), skaistumo ir prakilnumo simbolis.

Tačiau dar vyksta tarpusavės ir groteskinės kovos (psl. 179). Tai politinės groteskos būdu pavaizduotas kanapinių ir lašininių kautynės. Revoliucinių nuotaikų sūkury Linas pasidaro pogrindžio poetu. Klasikinės nimfos, praistorinės vestalės, tautosakinės vaidilutės veikia poetą šauklį. Pažadų dvaro išvadavimas jau nulemtas. Blogio jėgos nebeatlaiko savo pozicijų ir tautosakinių galiūnų nugalimi.

Nors ir suskubta įsteigti Pažadų dvare "homo-žvėryną" (psl. 229)—Profesorius ir tautosaka jau iškyla kaip neįveikiamos gėrio jėgos. Ir neįvertinama militariniais terminais priešinimosi galia—žmogaus dvasia—pasirodo stipresnė už Kvaknos kvaknokratus, už Raudonbarzdžio bei Rudabarzdžio strategiją.

Seka Pažadų dvaro prisikėlimas—laisvas gyvenimas . . .

Visa savo apimtimi Pažadų dvaro fabula yra dinamiška lietuviško patriotinio optimizmo deklaracija, apreikšta naujoviškais terminais, kitaprasmiškais (alegoriniais) dialogais, siboliškais vaizdais, čaižančiais sarkazmais. Sandari ir banguojanti veikalo forma vykusiai gobia savo rėmais simbolį, alegoriją, groteską ir satyrą.

"Pažadų dvaras" yra neabejotina literatūrinė šviežiena mūsų realistinėje prozos tonacijoje. Tačiau ta naujovė reikalauja išskirtinio skaitytojo dėmesio sekant siužeto variantus. Iš siužetinio tako nuolatos išbloškia impulsyvus Kairio sakinys, alegorikos gausa, o ir antroje romano pusėje garsiai suskambėjusios groteskos fanfaros.

Knygos aplanke ir viršelyje dailininkė A. Sutkuvienė patalpino tris figūras mėlyname fone, ir tai nusisekęs grafinis turinio esmės nusakymas. Antikos grožio herojus, nelyginant laimįs nuotolius maratonistas, veržiasi pirmyn ir aukštyn. Atokiau sustojo dvi scenai nedominuojančios figūros—tai savo stagnacija grąsios figūros, tie siluetai—jiems nerūpi bėgti pirmyn, nei veržtis į Pažadų dvaro dausyną.

"Pažadų dvaras" yra šiurpo ir vilties suma. Siužetas išsiskleidžžia po patriotinio optimizmo padange. Tad tai patrotinės tonacijos veikalas. Mūsų realistinėje prozoje "Pažadų dvaras" unikalus savo idėjomis ir forma.

ANATOLIJUS KAIRYS
"Pažadų dvaras"
Tautosakinis romanas
Lietuviškos knygos klubas
1982
Kaina $8.00

NAUJA KNYGA

MOTIEJUS KARAŠA

"Gyvenimo sukuriuose"

Lietuvos kariuomenės pulkininko Karašos atsminimai jau išleisti ir gaunami pirkti pašto užsakymu čia nurodytu adresu

Šalia autobiografinių bruožų bei gausiai nuotykingų atsiminimų, knygos turinys gilinasi lietuvių padėtimi po antro pasaulinio karo Europoje ir prieškariniu gyvenimu Lietuvos nepriklausomybės laikais. Įpatingai smulkus lietuviško kaimo papročių, išdėstimo ir veiklos apibudinimus užpildo net visą pirmą knygos dalį. Taip pat aprašomi bolševikų revoliucijos pergyvenimas ne tik Europoje, bet ir tolimo Sibiro plotose kur autorius buvo aplinkybių nublokštas caro kariuomenės tarnyboj, pirmo pasaulinio karo metu. Vėliau tarnavo Lietuvos kariuomenėj kur pašventęs savo jėgas tautos gerovei ir laimingesnei jos ateičiai, su įpatinga meile mokė ir auklėjo Lietuvos jaunuolius kariuomenės ir šaulių eilėse. Todėl sunkiai išgyveno nepriklausomybės netekimą, kuris nutraukė jo kūrybinį darbą ir išplėšė į tautos ateitį sudėtas viltis. Išskyrus nepriklausomybės metus, autorius, kaip ir daug tos kartos lietuvių, visą savystovų gyvenimą praleido persekiojimų, vargų, pavojų ir pergyvenimų lydimas. Vėlesnios kartos lietuviams—ypač jaunimui—tokia gyvenimo eiga gal sunkiai suvokiama. Tuom ši nauja knyga ir bus vertinga; papildydama jos autoriaus kartos nedidelį, bet mums brangų, raštų kiekį.

Išleista Devenių Kultūrinio Fondo ir spaudinta Morkūno spaustuvėje Chicagoj, knyga apie 425 puslapių, įrišta kietuose viršeliuose ir apsčiai iliustruota fotografijom ir braižiniais.

Kaina $12.00. Persiuntimas $1.00 JAV ir kitur. Užsakyti pas:

A. KARASA

2301 Mountain Rd., Joppa, MD 21085

Čekius ir perlaidas rašyti A. Karaša vardu

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas

St. Petersburg, Floridoje Padėkos savaitgaly, 1982 m., įvyko L.K. Mokslo akademijos 12-tas suvažiavimas ir 60 m. sukakties minėjimas. Dalyvavo abu lietuvių išeivijos vyskupai, nemažai kunigų, mokslininkų ir moksline kūryba susidomėjusios visuomenės. Visos paskaitos, koncertas (Aldonos Stempužienės ir Algirdo Brazio), sukakties paminėjimo ir prel. J. Balkūno pagerbimo banketas, su koncertine dalimi, vyko prie pat Atlanto esančiame Dolphin viešbuty.

Padėkos dieną šv. Mišios buvo celebruojamos vysk. V. Brizgio; pamoksle Ekscelencija gražiai išryškino žmogų, mokslo ir kūrybos esminį subjektą.

Suvažiavimo atidarymo iškilmingam posėdžiui vadovavo Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Laučka, o pagrindinę kalbą pasakė prel. J. Balkūnas, šio suvažiavimo regėjas, su pagalbiniu komitetu, ir šeimininkas. Banketo metu jis gražiai buvo pagerbtas 80 m. amžiaus sukakties proga.

Tris dienas vykstančių paskaitų ciklas susidarė iš sekančių sekcijų:

Teologijos (vadovavo kun. dr. Voldemaras Cukuras). Paskaitininkai: Kun. Augustinas Rubikas ir pats sekcijos vadovas.

Matematikos mokslų (vadovavo prof. Česlovas Masaitis). Paskaitininkai: dr. Jonas Ulėnas, prof. dr. Pranas Zundė ir sekcijos vadovas.

Psichologijos mokslų (vadovavo prof. dr. Aldona Grina). Paskait.: kun. dr. Kęstutis Trimakas ir sekcijos vadovė.

Architektūros ir menotyras (vadov. archit. Alfredas Kulpa-Kulpavičius). Pask.: prof. dr. Stasys Goštautas, dail. Vida Krištolaitytė, dr. Vitolis Vengris ir pats sekc. vadovas.

Politinių mokslų (vad. inž. Antanas Rudis). Pask.: Juozas Laučka, M.A. ir sekcijos vadovas.

Lietuvių Literatūros (vad. doktorantė Aušra Liulevičienė). Pask.: prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, prof. dr. Birutė Ciplijauskaitė ir pati vadovė.

Ekonominių mokslų (vadov. prof. dr. Feliksas Palubinskas). Pask.: dr. Juozas Kazickas, Jonas Sakas ir pats sekc. vadovas.

Medicinos moksų (vadov. dr. Kazys Bobelis). Pask.: dr. Saulius Vaičaitis, dr. Danielius Degesys, dr. Adolfas Milius ir pats vadovas.

Istorijos mokslų (vadov. dr. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.). Pask.: Vitalis Žukauskas, M.A., ir pats vadovas.

Socialinių mokslų (vad. dr. Antanas Musteikis). Pask.: prof. dr. Liucija Baškauskaitė ir pats vadovas.

Gamtos mokslų (vadov. Birutė Saldukienė, M.A.). Pask.: prof. dr. Jons Genys, prof. dr. Bronius Povilaitis ir pati sekc. vadovė.

Meninę suvažiavimo dalį penktadienio vakare išpildė solistė-mezzo sopranas Aldona Stempužienė, padainavusi J. Gruodžio, Tallat-Kelpšos, K. V. Banaičio, V. Jakubėno dainų ir iš operų "Don Carlo" muz. G. Verdi; "Faustas," muz. Ch. Gounod; taip pat ji dainavo duetus su Alg. Braziu, St. Šimkaus dainą ir operos "Don Giovanni" ištrauką, muz. W. A. Mozart.

Pradžioje, dėl silpnos salės akustikos, negalėdama kaip reikiant "sušilti" balsu, vėliau solistė Stempušienė pasirodė galinga ir žavi, ypatingai Aria Cantilene iš "Bachianas Brazileiras,' muz. H. Villa-Lobos.

Koncerte lygiai dalimi dalyvavo ir baritonas-solistas Algirdas Brazis, lengvai padainavęs L. J. Šimučio, Sarpaliaus, J. Karnavičiaus, A. Vanagaičio, A. Kačanausko dainų ir iš operos "I Lituani," muz. A. Ponchielli.

Solistams akomponavo Aldona Brazienė.

L. K. Mokslo Akademijos suvažiavimas sekmadienį, lapkr. 28, buvo uždarytas—iškilmingomis šv. Mišiomis su labai prasmingu pamokslu (vysk. Antanas Deksnys) ir baigiamuoju Pilnaties posėdžiu, išsami istorinė paskaita—dr. Stasio A. Bačkio, Lietuvos atstovo iš Washington, D.C.

Išskirtinai reikia paminėti turtingą ir gražiai sutvarkytą Akademijos ir jos narių mokslo leidinių parodą, kuri užėmė visą didelę viešbučio salę ir buvo gausiai lankoma per visas suvažiavimo dienas. Parodą suorganizavo ir globojo Akademijos narys, literatūros kritikas Vladas Kulbokas ir jo žmona — vilnietė Veronika Kulbokienė. Jiems talkino Sofija Salienė, pateikdama nemažai a.a. prof. A. Salio darbų, Elena Kačinskienė, ir kai kas iš rengimo komiteto.

Suvažiavimo darnia tvarka, jaukumu rūpinosi specialus St. Petersburgo lietuvių komitetas, vadovaujams prel. J. Balkūno. Komitete dirbo Vl. ir V. Kulbokai, p. Šilkaitis, E. Kačinskienė, ir namažai kitų kultūros darbuotojų.

St. Petersburgo lietuviai Stasė ir Vacys Urbonai suvažiavimo pabaigoj įteikė L.A. Mokslo Akademijai dviejų tūkstančių dolerių čekį, tapdami Akademijos nariais-remėjais.

Suvažiavimo metu buvo kalbama, kad sekantis L.K. Mokslo Akademijos suvažiavimas galimas Los Angeles, Calif. **—A. R.**

Naujų knygų paminėjimai

Vytautas Alantas—"Paversmiai." Eilėraščiai. Išleido Ignas Andrašiūnas, Simas Kašelionis ir mecenatas Vyto Uznys. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Iliustravo dail. Danguolė Šeputaitė-Jurgutienė. Kaina $10.

Dramaturgo, romanisto-rašytojo, iškilaus žurnalisto Vytauto Alanto laisvo eiliavimo, daugiausiai istorinėm temom, eilėraščiai; knyga per 200 puslapių, talpinanti daug patriotikos ir filosofinių minčių apie gyvenimą ir mirtį.

— — —

Vanda Ivaškevičiūtė—"Motinai ir Tėvui," maža, bet patraukli baltųjų eilių lyrikos knygelė, kaligrafiškai išrašyta (Cath. Jill Oman) ir iliustruota dail. H. J. Žmuidžinienės. Išleista 1982 m., tur būt, pačios autorės. Kaina nepažymėta.

Yra gražių minčių apie vaikystę ir tėvus; primityviai, bet taikliai iškelta tėvų įtakos svarba ne tik vaikui, bet ir pačios tautos likimui.

"Lietuva Tėvynė," "Mūsų Dešimtmetis"—toks dviem antraštėm, dailiai apipavidalintas Brazilijos lietuvių Literatūros Būrelio leidinys, suredaguotas rašytojos Halinos Mošinskienės. Išleistas 1982 m. Brazilijoje, spaudė "Mūsų Lietuvos" spaustuvė; viršelis ir vinjetės—Onos M. Petraitytės-Liblik.

Literatūros Būrelis veikia prie Lietuvių Bendruomenės. Šio Būrelio veiklos aprašymas bei pavienų autorių kūryba ir sudaro visą leidinio turinį. Apžvalginį straipsnį parašė Alf. D. Petraitis. Įvairiomis temomis rašinių ir kūrybinių bandymų yra atspausta per 30-ties. Jų vertė nelygi: yra gana gerų (Klemenso Jūros, Petro Babicko, Algirdo Mošinskio, pačios redaktorės, Halinos Moškinskienės ir kitų). Visų šio leidinio bendradarbių pastangas, pažinti ir išlaikyti gyvą lietuvišką žodį, reikia vertinti teigiamai ir jiems palinkėti sekmės ateities veiklos dešimtmety. Pietų Amerikos lietuviai labai reikalingi moralinės ir materialinės paramos; jei kas norėtų jiems pasakyti gerą žodį, paskaičius "Mūsų Dešimtmetį," ar nusiųst auką, rašykite redaktorei:

Mrs. H. Mošinskas,
Rua Prof. Joao Arruda 176, Ap. 12
Sao Paulo, S.P. Brasil.

— — —

Filatelistų D-jos "Lietuva" Apžvalginis leidinys (1948-1981). Išleista Chicago, Ill.—1982 m. Redagavo E. Jasiūnas. Meninė ir techninė priežiūra A. Beleškos. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Kaina nepažymėta.

Albuminio formato, su daugeliu nuotraukų leidinys—apie Filatelistų D-jos išeivijoj veiklą ir jos kūrybinius darbus.

— — —

Prano Naujokaičio "Saulėleidis," eilėraščių rinkinys. Išleido "Darbininkas," 1982 m., viršelis ir skyrių vinjetės—dail. Pauliaus Jurkaus. Kaina $4.

Tai labai lyriškos ir liūdnos tikrovės sueiliavimas (daug kur atrodo—tikra dailioji proza). Knygelėj telpa 43 eilraščiai, parašyti "baltosiomis eilutėmis." Gelsvame viršelyj—keliais brūkšniais P. Jurkaus nupieštas saulėlydžio (simbolinis) vaizdas; vinjetės—tamsios, sunkios ir liūdnos, kaip ir eilėraščių mintys.

Pro šią, rodos, paprastutę išsilaikymo formą autorius, visgi, išreiškia gilią (filosofiškai) ir slogią nuotaiką žmogaus, kuriam prisiartino gyvenimo saulėlydis. Išsisakyta nuoširdžiai ir vietomis suskamba poetiška melancholija. Pasikalbėjime su sodo medžiais, žiedais, paukščiais, antkapiu, vietomis "prabėgant su liaudies daina," autorius išreiškia gyvenimo trapumą, pabaigos liūdesį, baimę amžinos tamsos-mirties. Šie išsisakymai užkliudo skaitytoją, atskamba žmogaus likimine gaida.

"Tyloj taip skamba erdvės,
Girdžiu alsuojant žemę,
Girdžiu net augant žolę . . .
Maldoj paskęsta sodas,
Ir pats esu tik pasakos dalis—
Nurimęs ir tylus,
Širdim jaučiąs
Atsiveriančią
Amžinybę . . ."

71 psl., ("Saulėleidis")
—Alė Rūta

NAUJOS KNYGOS

Išeivijos vaidmuo Neprikalusomos Lietuvos atkūrimo darbe. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidinys, 1981 m. 400 psl. Kaina nepažymėta.

Autorius — istorikas Vincentas Liulevičius, apie 12 knygų, mokslinių-istorinių, parašęs ir kita tiek suredagavęs.

Šioje knygoje istoriškai peržvelgta lietuvių išeivių (ypač Amerikoj) kultūrinė veikla ir jos materialinė pagalba Lietuvai.

Daug nuotraukų ir Amerikos lietuvių specialių dokumentų bei laiškų (iki antrojo pasaul. karo). Knyga vertinga kultūros istorikams, pedagogams, rašytojams ir visiems, kas tai klausimais domisi. Gražiai išleista — kietais viršeliais, gerame popieryje.

Gėlių generacija. Romanas. "Ateities" leidinys, 1982 m. Kaina $8. Viršelis K. Kutkutės.

Tai Petro Melniko romanas apie Amerikos "hipių" generaciją, kuri šiandieną jau beveik istorinis faktas. Pagrindinių veikėjų tarpe matome porą lietuvių. Į atmintį įstringa beprasmiška hipių " kova" su universiteto administracija, kai matai, kad vėliau ima ieškoti normalaus gyvenimo. Skaitytojams, kurie atsimena to paties autoriaus romaną "Debesys ir properšos", bus įdomu matyti, kad autorius padaręs pažangą realiame aplinkos vaizdavime ir charakterių piešime. Taikliais ir charakteringais brūkšniais autorius išryškina amerikinėj aplinkoj vykstantį profesorių ir studentų konfrontaciją.

Knyga bus įdomi ir pedagogams ir jaunimui — studentams, kurie lanko jau kiek pasikeitusį (bet ne hipių pakeistą) aukštąją mokyklą.

Nerima Narutė, *Valandų upės.* Poezijos rinkinys. Viršelis P. Jurkaus. Išleido "Lietuvių Dienos". Kaina $3.

Tai rinkinys skaisčių būties grūdelių nostalgiškoje už Tėvynės buityje, kur taupiais vaizdais norima išlieti jausmų ir išgyvenimų sroves — prisiminimų, linksmų ir laimingų, skaudžių ir liūdnų — valandų upes.

Tų svajonių mano laivo burės
Nesutilpo laiko trupiny —
O norėjau sutalpinti viską,
Dėjau skausmą ir vienatvę čia, —
Ta sekundė ašara ištryško,
Išsiliejo upe tekančia. (14 psl.)

Tėvynė, tėvai, gimtosios žemės vaizdai — visa reškiama jautriai ir nuoširdžiai, nepretenzingai, be modernizavimo manieros, kupinais tyros poezijos posmais.

Autorė laikosi konvencionalaus eiliavomo būdo — posmų, ritmo, rimų, — todėl eilėraščiai skaitytojui prieinami be didelės įtampos. Gerai užsirekomendavusi su pirmuoju rinkiniu ("Relikvijos," taip pat "Liet. Dienų" leidyklos), autorė gražiai tęsia savo poetinį pašaukimą.

Žuvininkai. Algirdo Gustaičio pasakojimas mažiesiems skaitytojams, kurie atsimena to paties autoriaus Trakį Taksiuką ir Šleivį. Išleido JAV LB Švietimo Taryba. Iliustravo dail. Jina Leškienė. Kaina $2. Gaunama : JAV LB Švietimo Tarybos knygyno ved. A. Kareivos adresu: 6559 So. Richmond Avt., Chicago, Ill. 60629.

Linksmi, įvairūs žuvautojų nuotykiai su iliustracijomis kiekviename puslapyje knygelę daro gyvą, patrauklią.

Alg. Gustaitis yra išleidęs jau keletą knygučių jauniesiems; jis yra taip pat Hollywoodo filmų korespondentas.

A. R.

KNYGA APIE ARK. MATULIONĮ

Neseniai iš spaudos išėjo stambus leidinys — "Nemarus mirtingasis — Arkiv. T. Matulionis". Monografiją paruošė kun. dr. Pr. Gaida, keletos filosofinių veikalų autorius, dabartinis "Tėviškės Žiburių" redaktorius.

Įvadiniame žodyje knygos autorius tarp kitko rašo:

"Velionies arkivyskupo Teofiliaus Matulionio asmuo sušvito Lietuvos gyvenime labai savita šviesa, kuri pasklido ne tik Lietuvos, Latvijos, Rusijos žemėse, bet ir už Atlanto vandenyno, ypač Šiaurės Amerikoje, kur nuo seno yra įsikūrusi gana gausi lietuvių išeivija. Toji šviesa buvo ne mokslinė, ne politinė, ne valstybinė, o asmeninė, moralinė, spindinti krikščioniškomis vertybėmis. Ji išsikristalizavo ilgoje kančioje ir atskleidė žmogų, tyliai, ryžtingai einantį erškėčių keliais, bet matantį plačiąją gyvenimo viziją, kurios galutiniame horizonte spindi nenugalima Gėrio pergalė."

Šis darbas išleidžiamas tik vieno monografijos autoriaus, kun. dr. P. Gaidos, atsakomybe, bet antrasis jos autorius, gyvenąs ok. Lietuvoje, šiuo metu negalėjo būti paskelbtas. Laiškais ir atsiminimais yra bendradarbiavę ir daugiau asmenų.

Monografija suskirstyta į 3 dalis: pirmoj daly iškeliamas arkiv. T. Matulionio vaizdas, nušviestas įvairiais požiūriais pagal visą turimą medžiagą; antroj daly pateikiami velionį pažinusių bei artimų liudininkų pasisakymai ir atsiminimai; ir trečioj daly sudėti būdingesnieji velionies laiškai, kuriuose matyti arkiv. Matulionio asmenybė įvairiakampiu vaizdu.

Monografija išleista labai gražiai, gerame popieriuje, kietais viršeliais, su aplanku; o svarbiausia —— puikiai suredaguota, kruopščiai parengta. Tai dar vienas turtingo dvasinio pasaulio lobynas.

Išleido L. Katalikų Mokslo Akademija Romoje, Italijoje, 370 didelio formato psl., aplankas dail. Vl. Žiliaus, 1981 m.

Pranys Alšėnas

— — —

EUROPOS PARLAMENTAS PRIĖMĖ REZOLIUCIJĄ PABALTIJO VALSTYBIŲ REIKALU

Dr. K. Bobelis, VLIKO delegacijos pirmininkas, iš Štrasburgo telefonu pranešė, kad š.m. sausio 13 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją pasiūlytą Politinės Komisijos, apie padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Rezoliucija buvo priimta 98-ais balsais už, ir 6-ais balsais prieš; 7 susilaikė.

Debatuose už rezoliuciją stipriai pasisakė: Dr. Otto von Habsburg, referentas; Anglijos atstovai: Alan Tyrrell ir Simmons; Vokietijos atstovai: Wedeking ir Seeler, ir Italijos— Grankowski ir Romualdi.

Prieš rezoliuciją pasisakė 3 atstovai: 2 socialistai ir vienas komunistas.

Šios rezoliucijos priėmimas yra reikšmingas parėmimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos kovos dėl jų laisvės ir nepriklausomybės.

Priėmus rezoliuciją VLIKO delegacija suruošė priėmimą, kuriame dalyvavo gausus burys Parlamento narių.

Apie rezoliucijos priėmimą pranešė taip pat UPI agentūra, ir Amerikos Balsas perdavė šią žinią į Lietuvą.

"LIETUVIŲ DIENOSE" GAUNAMOS KNYGOS

☐ **RINKTINĖS MINTYS.** Sudarė kun. dr. J. Prunskis. Žymiųjų pasaulio žmonių— mokslininkų, menininkų, vadų, valstybininkų ir kt. pasakymai, aforizmai. Neišsemiamas turtas paskaitininkams. 326 psl.
Nominalinė kaina—$4

☐ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė." Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina $3.

☐ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams.
Kaina $4.00

☐ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė.
Kaina $2.00

☐ **KETURKOJIS UGNIAGESYS.** Parašė D. Brazytė-Bindokienė. Iliustravo Zita Sodeikienė. Mažiesiems.
Kaina $2.00

☐ **VYSKUPAS IR VELNIAS.** Rašytojo Igno Šeiniaus pomirtinis naujų apysakų rinkinys. Apie 200 psl.
Kaina $3.00

Pridėkite persiuntimo kainą—$1.00

GAUTA PAMINĖTI

Br. Kviklys, Lietuvos Bažnyčios. Vilkaviškio vyskupija. Išleido Am. Lietuvių Bibliotekos leidykla. Chicago, Ill. 1981 Labai gausiai iliustruota, 480 did. formato psl. Kaina $23, persiuntimas $2.

Tai kapitalinis istorinio dokumentinio pobūdžio veikalas, vertas įsigyti kiekvienam susipratusiam lietuviui. Antras vyskupijų aprašymo tomas; pirmas buvo apie Žemaičių vyskupiją.

LIETUVIŲ DIENŲ LOTERIJOS LAIMĖTOJAI

Pirma Dovana—A. ir J. Gulbinskai, Arcadia, Calif. — $300.

Antra Dovana—Francis Adams, Indian Head, MD—Paveikslas

Trečia Dovana—Po 2 lietuviškas plokšteles: Dr. A. Deveikis, APO, New York; Ana Janulis, Hemet, Calif.; Povilas Karosas, New Britain, CT; V. Dargis, Toronto, Canada; Alena Bobelytė, St. Petersburge, FL.

Kitas dovanas knygomis laimėjo: M. Sumantas, Los Angeles; Mrs. N. Rastenis, Baltimore, MD; A. Šimkus, Los Angeles; A. Pinkus, Los Angeles; Dr. V. Stankus, Lynhurst, OH; K. Aizinas, Chicago, IL; Kun. J. Pavalkis, Milpitas, CA; K. Juknelis, Melrose Park, IL; Frank Sakal, West Covina, CA; Charles Nausėda, Westminster, CA; kun. A. Olšauskas, Los Angeles; Vyt. Šeštokas, Los Angeles; Milda Protkiel, Los Angeles; L. Briedis, Maywood, CA.

Visiems nuoširdus ačiū.

—Leidėjas

"LIETUVIŲ DIENŲ" RĖMĖJAI LOTERIJOS BILIETĖLIAIS

CALIFORNIA

Bronė Adamson, Paul Aras, Victor Augus, D. Frank Andrews, III, M.D., Vincent Anelauskas, Alė Rūta-Arbas, Kazys Aušrota, K. Bandzevičius, Vl. Bakūnas, Marile Balčiūnas, Mr. & Mrs. E. Bartkus, Michael Barauskas, Leonas Briedis, L. Baltrėnas, Arūnas Barkus, H. ir A. Bajaliai, S. Brazauskas, R. Bureika, Ed. Blazys, John Baltrėnas, Algirdas Brazinskas, H. Butkus, Edvinas Balceris, M. Banionis, R. A. Bužėnas, Mrs. Maria Bonatas, V. Čekanauskas, J. V. Černius, Kantrimas Čibas, Aldona B. Činikas, A. Devenis, A. Dičius, Jonas Dalbokas, S. Damulis, A. Daukantas, Kazys Deltuva, Arthur V. Doble, Aleks. Dabšys, V. J. Dovydaitis, J. Dženkaitis, Pr. Dovydaitis, R. Dovydaitis, D. Empakeris, Aldona Galdikas-Franc, Kazys Gricius, Mr. & Mrs. A. & E. Galdikas, S. Gorodeckas, Anthony Giedraitis, T. Grikinas, Pr. Gasparonis, Anna K. Grikavičius, Charles Gordon, Alg. Gustaitis, Vladas Gilys, A. E. J. Gulbinskas, G. J. Gliaudys, Sr., P. Indreika, Tekla Ivanauskas, A. Jakubėnas, Dr. J. Jurgilas, R. Jurkūnienė, A. W. Jurkus, Al Jonynas, Mr. & Mrs. V. Jasulaitis, A. Janulis, Dolores DeFort, S. Fledzinskas, M. Kevalaitis, Simas ir Jadvyga Kvečas, Karaliūnas (Collins), R. J. Kildišas, Msgr. J. A. Kučingis, Monica Kirilauckas, S. Ketarauskas, Dr. Alfons Kontvis, Leonas Kantas, A. J. Kuprėnas, Mr. & Mrs. Z. Korius, Anzelmas Kybartas, Cecilia Laurinavičius-Čaikauskas, Ann Laurinaitis, R. C., A. Logucki, Litvinai, V. Lopatauskas, Albertina Milius, Alb. Markevičius, D. Mitkienė, I. Medziukas, J. ir N. Mockus, Ona Malkauskas, Emil Mamat, Roque & Mark Co., Felix Masaitis, Ona Mekišius, A. Milaknis, Antoinette M. Miller, Andrius ir Ona Mironai, A. ir M. Maskoliūnai, A. ir L. Mažeikai, J. Mitkevičius, M. Naujokaitis, Joseph Nausėda, K. Naudžius, Charles L. Nausėda, Genovaitė Nefas, Nursen Paint Co., A. Janus-Hoyos, M.D., V. Juodvalkis, Kun. A. Olšauskas, K. Prišmantas, Rev. V. Pavalkis, Mike & Ina Petokas, Paul J. Petraitis, Peter Pranis, Rev. Theo Palis, J. Pierce-Hamroch Mortuary, V. Pažiūra, R. V. Prasčiūnas, B. Prakapas, Mr. & Mrs. A. Prasčiūnas, A. ir B. Prasauskai, A. Pinkus, Mr. & Mrs. P. S. Pretkus, Harold J. Prue, Gregor W. Radvenis, J. Roland, Walter Racius, Rita Rusteikaitė-West, V. Raulinaitis, Vity Rodnite, Eugene Ross, V. Sakalauskas, Fr. Speecher, A. Šešplaukis, A. Sabaliauskas, Kun. V. Šiliauskas, J. A. Sarkauskas, A. Šimkus, E. Šepikas, M. Strupys, Sumantai, Emilis ir Julia Sinkiai, Elena Sabalis, Irene Stuckus, A. Samuolis, V. Šaras, P. ir R. Sakai, Helen Shaffer, Frances Sakal, Helen Shannon, A. Šimaželis, S. Stockus, Elzbieta Samas, Dr. & Mrs. John Skirgaudas, Rūta Skirius, T. Sereika, Vytautas Šeštokas, B. Stark, Jos. Sprein, Juozas Spirauskas, E. Stirbys, Skiman, Mrs. Giedrė Sky, F. X. Skirmantas, Capt. C. O. Taff, Donald Templer, A. Trečiokienė, Alf. Tumas, Antanas Vaitkus, L. Vadovalienė, A. Vidugiris, Vytautas Valys, Eugene P. Vilkas, Pranas Visvydas, D. Vailokaitis, Emil Veimeris, Urbaitis, Tina Ziemelis, St. Žukauskienė, B. Žemaitaitis, Ona Žukas, R. Urbonas, Leo Oksas, Vladas Šimoliūnas, J. P. Sweeney, M.D., A. Survill, Dr. & Mrs. Valentine B. Sky,

ILLINOIS

Antanas Balčytis, P. Duda, Barbara Jerome, D. Surantas, M.D., Petras Stoncelis, Z. Smilga, Lituanus, Rev. P Cibulskis, Dr. B. A. Kasakaitis, K. A. Bertašius, M. Rev. V. Brizgys, Albert Kvecas, K. Juknelis, Stasys Dzikas, Casimir A. Laucius, Antanas Valavičius, A. Antanaitis, Juozas Ališauskas, Br. Kasakaitis, M. Valiukėnas, V. Tauras, M. D., Vyt. Sinkevičius, Stasys Petokas, Cezaris Modestas, Liucija Jokubauskas, Birutė Pūkelevičiūtė, B. Cizikas, Mrs. P. Račiūnas, Eglė Rūkštelytė-Sundstrom, Rev. J. Prunskis, Rev. V. Aleksonis, A. Rudis, Mrs. R. Latoza, F. Urbelis, Laisvoji Lietuva, Bronius J. Kaslas, Dr. L. Kriaučeliūnas, B. Mačiauskis, P. Jonikas, Jadvyga Paukštienė, A. M. Vaitkus, A. Piliponis, Petras Gruodis, Liudas Simaitis, Leonard J. Simutis, Vladas Petrauskas, Juozas Kizys, Jonas Talandis, Ruth Kazlauskas, Aldona K. Rugis, Kazys Aizinas, J. ir B. Lungys, Rev. Ansas Trakis, K. Milkovaitis, M. Mėlienė, K. Povilaitis, G. Kazlauskas,

Rūta Skiriūtė leidžia dalyviams patiems pasirinkti savo laimingąjį bilietą, bet vis ištraukia svetimus.

Ruta Skirius permits participants to pick their own lucky tickets, but to no avail, as they draw other than their own.

VARIOUS STATES

A. Bernotas, V. Vaitkus, Rev. Juozas Tautkus, M. Petrauskienė, M. Voluns, Rev. Zenon A Smilga, Victor Liaukus, P. Spakauskas, J. S. Kriaučiūnas, Povilas Karosas, Joseph Karmuza, Rev. R. Krasauskas, Joseph B. Lukas, Mrs. Eda Brazenas, V. Beleckas, Joseph L. Babrys, J. P. Vaičaitis, Elena Bobelis, Vacys Urbonas, V. Semaska, Balis Mackiala, Rev. John Balkūnas, Antanas Rugys, Iz. Vasyliūnas, Bronius V. Galinis, Stasys Santvaras, L. L. Švelnis, Bronius Paliulis, Aldona Andriušis, A. Krisiukėnas, P. Mikšys, I. Vasyliūnas, G. Penney, S. Sužiedėlis, Rev. A. Šermukšnis, Ona Merkis, Rev. J. Steponaitis, Rev. A. Babonas, Gediminas Balanda, Ražauskas, Česys Sadeika, Jonas Krisčiūnas, J. Šepetys, A. Uždavinis, J. Mačiulaitis, A. Lukas, Danutė S. Balys, W. C. Puras, Rev. F. E. Statkus, J. Mačiulaitis, Alfonsas Nakas, E. Jankus, V. Alantas, Juozas Briedis, J. B. Laučka, J. Adams, Vytautas Rutelionis, Petronelė Staniškis, Albert J. Juškus, V. Patlaba, Vytautas Vaškys, Dr. J. P. Balys, Dr. John B. Genys, Kun. A. Dranginis, Mr. & Mrs. Kazys Dulys, Mrs. Nadas Rastenis, Domas Krivickas, Zolenas, K. Bačauskas, Al Wesey, Joseph Boley, Frank Petrauskas, Janina Simutis, Our Lady of Vilna Church, Rev. J. Pakalniškis, Edward Baranauskas, Helen V. Kulber, Anicetas Šimutis, Alex Beresnevičius, Peter Jurgėla, A. Ruzgas, Maj. A. Deveikis, M.D., Joseph L. Giedraitis, Nelė Gabė, J. Klivečka, A. Sabalis, J. B. Dičpinigaitis, Alexander Merkelis, A. Vakselis, Rev. M. Čyvas, A. L. Rubšys, G. J. Okunis, Loretta I. Stukas, R. A. Šlepetys, K. Graudienė, Msgr. J. Scharnus, J. Vaičkus, Kazys Trečiokas, W. R. Savage, Lariat Motel, V. A. Gaidelis, Vyt. Barkus, J. Garla, V. Račiūnas, Bronė Balčiūnas, V. Stankus, D.D.S. Inc., Joseph Stempužis, Vl. Plečkaitis, M. Blynas, A. Mikulskis, T. Jėzuitai, Vladas Bacevičius, J. Kregždė, L. Dovydėnas, J. Čiurlionis, Algirdas Čepulis, Rev. C. Širvaitis, C. S. Cheleden, A. Gailiušis, Alma Linder, Wm. J. Markalonis, Paul P. Dargis, R. A. Stirbys, Andrew B. Leonard, Felix Andriūnas, Mrs. V. Jakštys, Eugenia Pakulis, Jonas Uždavinys, R. Kungys, J. Bričkus, Lietuvos Atstovybė Wašingtone, Jonas Račius, V. Grabauskas, P. Gylys

CANADA

A Bajoras, Vaclovas Pakulis, A. Bajoras, Vaclovas Verikai-Pakulis, A. Bajoras, V. Verikaitis, Dr. J. Žmuidzinas, Talka (Hamilton) Credit, E. Lengvikas, B. Pabedinskas, A. Mingėla, Franciscan Fathers, Br. Saplys, J. Bacevičius, Rev. J. Kubilius, J. B. Žėkas, Anita Pakalniškytė, A. Keblys, Rev. J. Bertašius, P. Alšėnas.

Visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkojame. *LD Adm.*

ENGLISH SECTION

A Catholic Woman Challenged

by Algirdas J. Kasulaitis

[*From a Talk to Lithuanian Catholic Women's Alliance Convention in Cleveland*]

All of us from time to time must have given thought to the idea of why do we belong to this or that organization. For that matter why Lithuanian Catholic Women's Alliance? Why indeed? There may be several answers. I'd like to think that one of them is because of a challenge. Maybe a set of challenges. Very specific challenges to which you have very specific answers.

I would also guess that more than once many of you have asked yourselves: do I count? Do I make a difference? Does my organization, its activities, make a ripple in everyday life so full of seemingly huge problems and issues.

I believe it's a legitimate question. Yet the answer is easy. The issues confronting today's women are indeed enormous. However, every issue, no matter what its size, is always translated into a personal challenge. It doesn't make it any smaller, but it does make it manageable.

More and more women are entering the work force in the United States every year. By the end of 1978 more than 50%—42 million—of the female population over the age of 16 were employed. This was a 33% increase from 32 million employed in 1970.

The United States Bureau of Labor Statistics projects that by 1995, the labor force will consist of 56 million women and 66 million men.

This fact alone has great bearing on the most important institution in the world—family. It relates directly to the number of divorces, to the tragedy of children of broken families, their upbringing and education.

The dignity of marriage derives from the teaching of Christ, who made it the foundation of human society, restored its original purity, raised it to the honor of a sacrament and entrusted its discipline to His Spouse the Church.

Today, marriage is held in little esteem for the reason that Christ's teaching is either unknown or ignored. Modern thought through every channel of expression, book, radio, stage and screen is attacking the traditional doctrine of Christian marriage. The root fault is the belief that marriage is not of God but of man. Hence, man may adopt it to changing circumstances and alter its nature at will. Efforts are made to legalize temporary or compassionate unions. Such efforts, if universally successful, would surely reduce human society to the state of savagery.

No less a challenge for you is finding the proper place in the post Vatican Council Church. A meaningful and creative position vis-a-vis the far reaching changes that took place and are still taking place in the Church: its theology of love and redemption and its everyday life in the dioceses and parishes.

A challenge is also a never-ending struggle for equality. On the one hand, its legitimacy many times is comprised by feminist extremism, which has very little to do with women's rights, on the other—modern technology, system of justice, media, are all but legally conspiring not to help womanhood, but create a caricature of a female person.

I firmly believe that herein lies a challenge to you: to rededicate yourselves to the ideals of women such as Mother Theresa, Marija Kaupaite, Dorothy Kazel, Nijole Sadunaite, and to show the beauty of their personalities to your younger sisters and daughters.

A challenge to you and to all of us are some world-wide problems.

The majority of the world's refugees—an estimated 70%—are women and children, and their special needs have not been adequately considered. It is high time that all nations, indeed all women, share the burden of refugee assistance, to promote the protection of women and children in particular, and to bring to justice those who abuse refugees. It is high time to establish workable programs on health, education, employment, nutrition, etc. to meet the needs of displaced and refugee women.

Much greater attention must be paid to battered women and family violence. A major drive should be mounted against discrimination based on race and sex. Indeed on the elimination of all forms of discrimination against women.

Finally, you are challenged by international communism. Not only because you are Lithuanians or of Lithuanian extraction. Communism challenges every free person, indeed it challenges Chritianity itself.

As pope Leo XIII said more than a hundred years ago: "Communism is . . . the fatal plague which insinuates itself into the very marrow of human society only to bring about its ruin."

Pius XI in his encyclical "Atheistic Communism" says: "Communism robs man of liberty, despoils human personality of its dignity and removes all restraint from human passion. No man has any natural rights. He is a cog in the communist machine. No property rights exist so all private property rights must be done away with. Denying to human life any sacred or spiritual value. Communism makes the family and marriage only an artificial and civil agreement, the outcome merely of some economic system. Woman is deemed to be emancipated by being forced out of the home and thrown into the hopper of communist industrial activity. The care of home and children devolves then upon the State. Parents have no rights over the education of children. Man is thus reduced to slavery with the state as ruthless master."

John M. Ashbrook, the late congressman from Ohio, said that "there is really only one basic political issue facing our nation . . . that issue is the survival of America." The survival is threatened by the Soviet Union. It is that simple. At least to us Lithuanians. After all, Lithuania has been occupied and terrorized by the Soviet Union for the past 40 years.

Only future generations might be able to write a proper history of a nation in agony, a nation which refused to die, a people who not only survived but prevailed. But that will be the duty of the generations to come. Ours is no easier task. Ours is the challenge to help a nation to stay alive. Even more—to win this historic fight, to safeguard the sacred values of Christianity. Maybe to become a cradle of a new civilization.

You should never let the world forget that the most basic human rights are denied Lithuanians under the Kremlin's yoke. That includes the right to life, liberty and security; the right to freedom of expression, education and culture; the right to worship God; the right to property and work; the right to nationality and residence; the right of assembly and association; the right to political participation; and the right to participate in the free choice of the political system of the nation, etc.

You should also never let anyone forget that the universal struggle for human rights is inseparable from the struggle for national rights.

These surely are strong challenges. But we should never lose hope. Christianity, this mysterious energy of history, not only changed the face of the earth but also the heart of humankind. Desperation can never be so final again since the cross finally has conquered the heretofore unconquerable reality—death.

Thus, I'd like to leave you with one more thought:

Do not pray for an easy life—
Pray to be a strong person—.

EDITOR'S COMMENT:

The views of this author *are not* necessarily the views of the English Section editors. In fact, without challenging the author's central thesis—that belonging to a Catholic women's organization has its benefits—we question the implications of some of his supportive arguments.

For example, is the author suggesting that working women are the cause of divorces? This is just a bit too simplistic to believe. We could speculate that there is a positive correlation between amount of education and probability of working—is education now the cause of divorces? Or that first born women are likely to be more entrepreneurial. Who's at fault for producing a female first-born? Equally perplexing is the ideal that the author raises for us to model. After he espouses all the virtues of marriage and the contriteness of feminism, our author can only find nuns and single women to extol. And finally, are the struggles for human rights and national rights coterminous? It appears to me that the dictatorships of the right and Communists

(Continued on Page 18)

A Catholic Woman Challenged

(Continued from Page 17)

alike would argue stridently that theirs is a struggle for national rights as well. What makes the difference in the struggles?

Women do indeed have a challenge before them—and one of them is to understand what the really important and valid issues are . . . for themselves. At long last I read in a L.A. newspaper that women are voting independently of their male counterparts. The one issue that they do voice a contrary opinion about is life—whether manifested as nuclear freeze or handgun control bills.

Curiously, on these issues women align themselves more closely with the democratic ideals than the republican principles. Let me suggest, however, that the fundamental issues are not partisan, religious, or nationalistic, but the historical concerns of justice, freedom, and equality. It is with these ideas that we must wrestle to devise a consistent framework out of which all other issues will lend themselves to logical analysis.

* * *

POINT-COUNTERPOINT

Margis Matulionis

Though I disagree that the institution of marriage is grounded solely on the teachings of Christ, I do agree that Christianity affirms its indispensability.

Foregoing any lengthy discussion of the male-female dilemma as proffered by contemporary proselytes of women's liberation, I base my cursory observations on two exceedingly simple premises: first, men are different from women, or, if you prefer, women are different from men; second, the differences exist on the physical and mental levels.

The reason for the physical difference seems obvious: propagation. Considering the almost complete inability of the newborn child to fend for itself, it is logical to visualize the institution of marriage as a provider of food and protection for the nuclear family.

An extrapolation of the physical differences into the mental sphere, a process currently more a subject of belief than "scientific observation," explains the frustrations of the women's liberation movement.

Since the outside world has been modified by the male, it bears the imprint of the peculiar attitudes of his persona. The existence of such institutions as government, business, and professional sports is not an act of nature, but a result of aggressive, male-dominated organization.

It is one thing to declare that we all have an equal right to the air we breathe and to the water we drink; it is quite another to treat artificial male structuralizations as basic rights of the same order.

The liberation movement's complaint of exclusion from male dominated structures cannot be analogized to deprivations of human rights for it is not the result of dehumanization but selectivity. If a short athlete chooses to regard his rejection from the basketball team as the denigration of some "right," nothing will alleviate his misery short of an artificial acceptance. The problem, however, is solely in his perception of himself in a particular societal framework.

If a woman treats exclusion from the games men play as a reflection on her human worth, nothing short of a similar, spurious acceptance will give her solace.

I agree with Algirdas Kasulaitis that the women's liberation movement has, therefore, "very little to do with women's rights" and creates "a caricature of a female person."

A woman who decries rejection from the male team is transforming an arbitrarily imposed criterion that has no relationship to human status into a self-imposed diminution of her humanity.

There is, for her, a role that is exclusively feminine and absolutely essential in the biological order: giving birth and raising a family. All men can be husbands and fathers and all women can be mothers and wives in the natural order of things. I fail to understand why this basic and neutral duality should be transformed into a forced integration that produces only rancor and disillusionment.

Hundreds of Lithuanians from the Northeast United States and Canada visited the Shrine of the North American Martyrs at Auriesville, New York to call attention to the plight of the Catholic Church in Soviet-occupied Lithuania on August 29, 1982. To acquaint the participants with the latest news from the religious resistance in Lithuania, Miss Ginte Damusis, Associate Director of Lithuanian Catholic Religious Aid, gave a lecture illustrated by slides smuggled out of Lithuania. Shown are participants in the Way of the Cross carrying wooden crosses bearing the names of the 14 Lithuanian Catholics imprisoned for their involvement in the Chronicle of the Catholic Church in Lithuania.

Kryžiaus kelio dalyviai nešė medinius kryžius su pavardėmis keturiolikos Lietuvos katalikų, kurie buvo uždaryti į kalėjimą dėl jų bendradarbiavimo Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje.

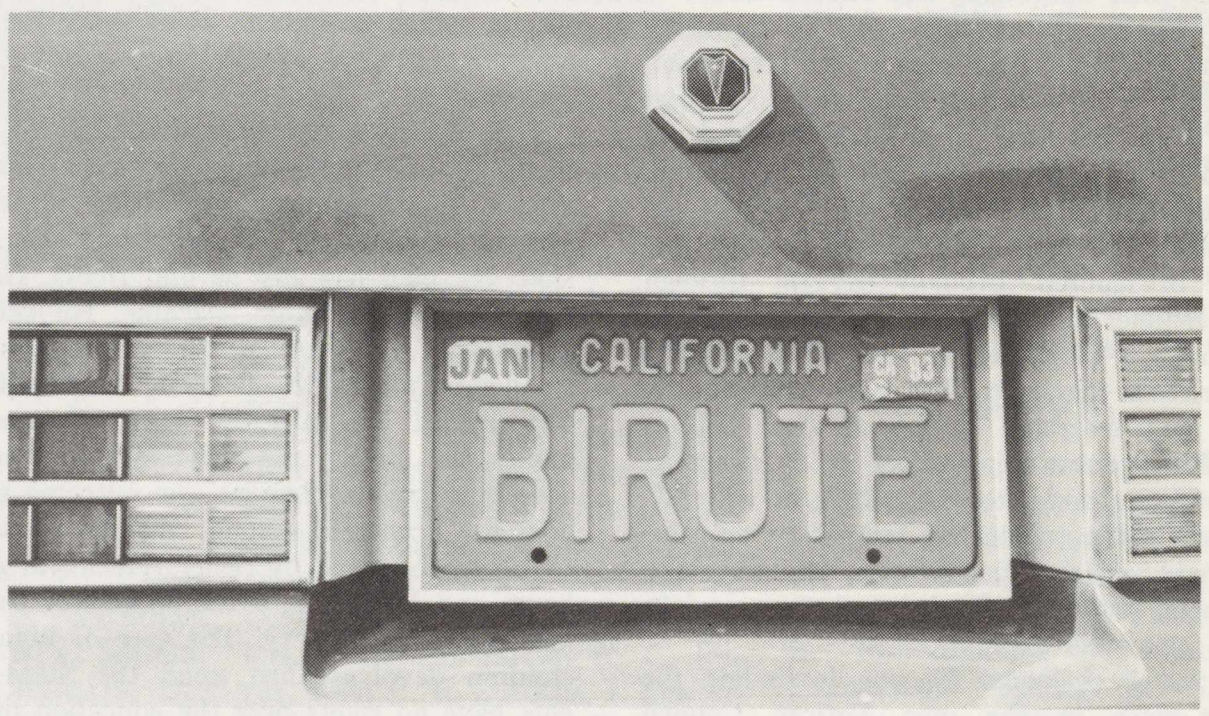

Personalized license plates and bumper stickers have established themselves as contemporary expressions of individuality. This photo exemplifies a Lithuanian statement. Please submit other similar photographs.

Kalifornijoje už ekstra atlyginimą ant automobilių "plates" vietoje numerio leidžiama užrašyti savo vardą (kaip Birutė) ar pavardę (kaip Kantas). Jų jau esame gavę keleta. Prašome prisiųsti daugiau.

The Lithuanian Wedding

by LIUCIJA BASKAUSKAS

(Conclusion)

Are Lithuanian weddings held when one of the bridal couple is not Lithuanian? The answer is, yes, when the outsider is a male—for according to American custom, it is the bride's family that plans and absorbs the cost of the entire wedding. However, since some members of the ethnic community continue to boycott such mixed weddings in order not to encourage their appropriateness, the wedding is considered problematical. During the festivities, specific attention is focused on the willingness of the non-Lithuanian spouse to regard himself and his future children as "ethnic Lithuanians."

If the bride is non-Lithuanian, a Lithuanian wedding is a much more unlikely, if not impossible, undertaking. A common solution in such cases is to hold an additional second reception for the Lithuanian guests after the formal reception planned by the bride. This additional reception is usually held the same evening of the wedding and an effort is made to provide as many components of the ethnic celebration in terms of singing, dancing, and ethnic foods. While the general consensus is that this does not qualify as a "real" Lithuanian wedding, it serves to display the good intentions of the parents who would have been willing and able to celebrate the wedding in a traditional Lithuanian manner, but for their son's decision to marry an outsider. The ethnicity of the contemporary Lithuanian wedding in the United States is inexorably tied to the participation of the local refugee community, who focus on the event as a verification that the community has been successful in maintaining its distinctive identity in a heterogeneous society.

The actual exchange of marriage vows, be they in the Catholic church or in the Soviet Wedding Palace, does not define the wedding as being ethnic, rather it is the group membership of the couple, the community of which they are a part and the variety of customs that start with the greeting by the parents with water, bread and salt that serve to mark the event as ethnic. The model of the nineteenth century peasant wedding is used as a reference point for all things authentic, allowing for the fact that such weddings were varied according to region and to the socio-economic status of the households involved.

The wedding has become a symbol of cultural continuity even though reality may prevent the organization of traditional rituals more often than it permits them. For example, in one peasant family whose nine children were born between 1900 and 1920, there was only one proper Lithuanian wedding, that of the eldest daughter, who received a dowry, her share of the inheritance in gold coins and whose wedding feast included all members of the village. The other eight weddings occurred during times of migration, exile, or war and included civil ceremonies, divorces and living arrangements without formal weddings.

In the United States, every Lithuanian wedding in a community serves as proof of its continuity, and though only two or three such weddings occur in each age group, they are welcomed as evidence that there is a continuity of cultural patterns. All such weddings receive ample coverage in the Lithuanian language press, and so the on-going marriages in a worldwide community serve as evidence of its vitality.

In Soviet Lithuania, formal weddings were the rare exception for the population that married between World War II and the late 1960's. Most couples simply arranged for a private civil registration with two witnesses and then celebrated at a restaurant. The elaborate garments and feasts were considered part of another era, not conducive to the new Soviet

(Continued on Page 20)

GREETING THE BRIDEGROOM
Zita Sodeika

Day will dawn, and the sun will rise. He will bring the wreath and gather together the wedding party as though into an imaginary nest. But he is yet to arrive.
When he comes, the attendants will sit at the table like strangers. Seated side by side, the bride and the bridegroom will seem unlike themselves.
What is needed to induce friendliness between both sides?
Presents. The exchange of presents will express sincerity and devotion.
The girl brings her hand-woven linens and spreads them upon the table. The young man—money. They are interchanged by the chief attendants.
The bridegroom's greatest gift is the wreath. Through it he entrusts the bride with his youth and love.

JAUNIKIO SUTIKTUVĖS
Zita Sodeikienė

Išauš dienlė, pakils saulelė . . . Atveš vainiką jisai ir suburs, lyg išsvajotame lizde, abi palydas . . . Bet jis dar neatvykęs, o kai atvyks, palydos sės už stalo kaip du svetimi pulkai. Lyg nesavi bus ir jiedu, susodinti greta.
Ko gi dar trūksta suvesti artumon abi šalis? Trūksta dovanų, jų pasikeitimo išreikšti nuoširdumui ir atsidavimui.
Ir kloja ant stalo mergaitė savo audinius, bernelis—pinigus. Juos perteiks vyresnieji palydovai. Didžioji dovana bernelio vainikas—jaunystės ir meilės patikėjimas jai.

The Lithuanian Wedding

(Continued from Page 19)

social order, which prohibited church weddings and saw ethnic customs as evidence of nationalistic movements.

After the failure of the collective Komsomol weddings of the 1950's and the growing fragility of all marriages, the trend throughout the Soviet Union was to emphasize the individual wedding by building "wedding palaces." The interest of the state in the permanence of marriages led to the search for meaningful wedding customs, and launched new ethnographic fieldwork to investigate viable traditional forms. Official publications popularized such customs and conveyed the implication of official approval through books, newspaper and magazine articles, and stage performances of ethnographic ensembles.

Innovations continue to be encouraged, and an array of new ethnic customs include the corridors of *juostas* through which a bridal party enter the registration hall, the carrying of the bride over 7 bridges in Vilnius, the circulation of newspapers during a wedding feast, gossiping about the on-going events, and the proposed lighting of a family torch during the civil registration to symbolize the familial hearth.

In the United States the following local customs have been included in the traditional Lithuanian wedding: the bridal shower, the bachelor party, the father giving the bride away, the public kissing of the bride at the altar by the groom, wedding bands worn on the left hand rather than the right hand, throwing of rice or confetti after the ceremony, the master of ceremonies at the reception, the tiered wedding cake and the sharing of the slice by the bride and groom, the throwing of the bridal bouquet to unmarried women and the honeymoon.

Of the seven customs considered to be unique to Lithuanians only three remain in both contexts: some wedding songs, the use of rue throughout the ceremony and the greeting with wine, bread and salt.

These three remaining elements seem hardly sufficient to distinguish a wedding as being Lithuanian. What, then, is a "real" Lithuanian wedding for the Lithuanians living in Vilnius and Los Angeles? In Vilnius, a "real" wedding exists in remote villages and in the ethnographich leterature. Current urban weddings are phic literature. Current urban weddings are seen as the best accommodations possible under ciety. However, within this adaptation, the scale of ethnicity is numerical: the more entertaining wedding customs at the festivities, the more Lithuanian the present adaptation; the more lavish the meal, the more ethnic the feast.

In the United States, the following elements appear to be necessary and sufficient to establish a wedding as being ethnic:

1) both the bride and groom should be Lithuanian, but it is necessary and sufficient that only the bride be Lithuanian.

2) that the majority of the bridal party be Lithuanian speakers.

3) that there be Lithuanian spoken throughout the festivities.

4)that there be much Lithuanian singing by all present and that there be much dancing—folk dances and ballroom dances.

5) that there be an elaborate dinner reception with many ethnic foods.

6) that many guests, including prominent members of the Lithuanian community attend.

7) that rue be worn by the bride and used extensively as decoration.

8) that there be a greeting of the bride and groom with wine, salt and bread by the parents.

9) that there be numerous ethnic symbols in decorations and ethnic customs throughout the festivities.

10) that there be a feeling of cultural continuity rather than a feeling of loss or end of a cultural tradition.

As in the Soviet Union the scale of ethnicity is numerical: the more ethnic customs, foods, singing and dancing, the more Lithuanian the wedding. However, in the United States, the emphasis is clearly on those elements which emphasize the maintenance of group boundaries and the continuity of the group, thus, the importance of the language, especially in group singing, and the participation of the community, within which the individual displays his ethnicity. The community involves not a single city population but is rather defined as a worldwide network of friendships and contacts among Lithuanians who became refugees during World War II. Thus, the wedding is not a private affair involving two persons and their immediate families, but rather a public community event, a highlight of the affirmation of the continuation of a cultural tradition.

The maintenance of a distinctive gene pool and a distinctive culture are viewed as inseparable, and a wedding is an affirmation for Lithuanian refugees that they are resistant to the Melting Pot of the New World. During a wedding, the cultural continuity is emphasized and thus the event is a symbol of an on-going tradition. This tradition was simply assumed in the nineteenth century traditional wedding and is still assumed in Soviet Lithuania. In the United States, however, it is diligently nurtured and emphasized so that the small, invisible group maintains a conscious separate identity and a continuity of a cultural tradition which they see as irreplaceable.

A plain bar of iron is worth about $5.00. This same bar of iron, when made into horseshoes, is worth $10.50. If made into needles, it becomes worth $3,285, and if turned into balance springs for watches, it attains a worth of $250,000! The same is true of another kind of material—man—whose value is determined by what he makes of himself.

TABLE I

WEDDING CUSTOMS UNIQUE TO LITHUANIANS

	19th Century	Soviet Lithuanian	American Lithuanian
1	many bridal dirges	no bridal dirges	no bridal dirges
2	numerous wedding songs	mostly happy wedding songs	any known folk songs
3	antagonism among two kin groups	no antagonism	no antagonism if Lithuanian kin; some hostility to non-Lithuanian kin
4	fire and rue	rue	rue
5	handmade dowry	presents from both families, store bought	presents from both families, store bought
6	numerous magic charms	only wine, bread, salt	only wine, bread, salt
7	ritual dance with kin	sometimes a dance, but only as entertainment	dance eliminated

ALCOHOLISM

by Dr. Donald I. Templer

Dr. Templer received his Ph.D. in clinical psychology from the University of Kentucky and postdoctoral training in physiological psychology from Washington University. He has published well over 100 articles in professional journals. He is on the core faculty of California School of Professional Psychology-Fresno. He is one-half Lithuanian. His maternal grandparents, Joseph and Elizabeth Litvinas, emigrated from near Kaunas in the early 1900s to the "Back of the Yards" district of Chicago that Upton Sinclair wrote about in his famous book, "The Jungle." Dr. Templer welcomes suggested topics for future articles, but the American Psychological Association does not approve of giving personal advice by correspondence.

—:—

Alcohol contains three elements — carbon, hydrogen, and oxygen. The particular type of alcohol is a function of the arrangement of these three elements in the molecule. The alcohol ordinarily consumed is called ethyl alcohol. Pure ethyl alcohol is a colorless liquid with little odor. It has a burning taste and irritates the lining of the mouth. One gram of alcohol contains 7.1 calories.

There is no generally agreed upon definition of alcoholism. Often one's personal values, lifestyle, and ethnicity determine his concept of alcoholism. What a Lithuanian may call heavy drinking, a Jew may regard as alcoholism. Harry Truman, a Baptist from Missouri, was astonished by the copious amount of vodka Stalin consumed at Yalta and Potsdam.

Many psychologists, including myself, maintain that if a person's drinking is appreciably harmful to his physical health, emotional health, work, or interpersonal relationships, then he is an alcoholic. Needless to say, the prevalence of alcoholism is a function of the criteria employed. Yet, even by conservative definition, at least three or four percent of the population of the United States are alcoholics. Alcoholism is a major health and social problem when considering the individuals afflicted and an even more mammoth problem when considering their families and all they have a close relationship with.

What are the causes of alcoholism? There seem to be a number of causes—some biological, some cultural, some psychological. It has long been recognized that alcoholism runs in families, and recent evidence indicates genetic predisposition. In fact, research demonstrates that whether or not a person becomes an alcoholic is determined more by who his biological parents are than by who actually rears him. Young men and women beginning to drink, or considering doing so, should be aware that they have greater risk of becoming an alcoholic if they have an alcoholic parent or grandparent.

Alcoholism prevalence varies as a function of country, ethnicity, and religion. Religions whose members believe in total abstinence such as Moslems, Mormons, and many fundamentalist Protestants, have low rates. Few Lithuanians, however, are from such religious backgrounds. In general, the northern European countries have higher alcoholism rates

DR. DONALD I. TEMPLER

than the southern European countries. Alcoholism prevalence is high in the British Isles, Iceland, the Scandinavian countries, and among northeastern European people. The Soviet government, which ordinarily denies or de-emphasizes internal problems, acknowledges that alcoholism is rampant among its people (and people whose lands it occupies with its military might). The drinking habits of North Americans tend to reflect those characteristic of their "roots" in Europe. According to Dr. Antanas Kucas in "Lithuanians in America," in the early part of this century Lithuanian priests recognized that drinking was a problem for many of their parishioners for much time and money was being spent on consuming alcohol in taverns. In 1909, Rev. Petras Saurusaitis established a temperance society in Connecticut.

There is no one "alcoholic personality." However, there are three trends that are very common — impulsiveness, depression, and a combination of the two. Many alcoholics, even before the onset of their disorder, are more impulsive and have less self control than the average person. A large percentage of alcoholics are depressed. The depressed alcoholic often makes the futile attempt to relieve his depression through drinking, but unfortunately the depressed alcoholic becomes even more depressed. Although alcohol tends to lift the spirits of the social drinker, it all too often causes depression in the alcoholic. However, many alcoholics are depression prone individuals whose depression pre-dated their excessive drinking. Sometimes excessive drinking stems from depression associated with unfortunate life experiences. Many Lithuanians suffered much during World War II and under Soviet occupation. Imprisonment, torture, loss of loved ones and possessions, leaving one's homeland, and establishing oneself in a new country can certainly cause depression in many. In some, intemperate drinking may follow.

Increased alcohol consumption frequently results from stress. Rats stressed by being placed in crowded cages or given electric shocks to the feet display increased drinking from the container with alcohol mixed with water. Recovered alcoholics sometimes remain abstinent for years, only to relapse when some stressful life event occurs. Even persons who could not be classified as alcoholics often drink more with such stress as work pressure, demanding higher education, or the acquisition, maintenance and protection of property.

It is my opinion that no one treatment or combination of treatments is best for all alcoholics. I think that Alcoholics Anonymous (AA) is probably responsible for more recovered alcoholics than any other modality. AA involves the realization that one is powerless over alcohol combined with turning oneself over to the care of God or some higher power. AA members typically devote a great deal of time to AA, often going to meetings several days a week and having conversations with fellow members in times of temptation and distress. Group support is probably one of the more effective ingredients. AA, and indeed most alcoholism regimens and philosophies, insist that "once an alcoholic always an alcoholic" and that total abstinence is imperative. However, in recent years, this notion has been challenged, and a minority of clinicians aim for controlled drinking. It is interesting to note that contemporary mental health professionals were not the first to engage in the controversy of total abstinence versus drinking in moderation. In 1910, Father Saurusaitis's temperance society split into two sections, one advocating total abstinence and the other moderation. The literature does seem to indicate that some established alcoholics at later periods of time can drink in moderation. It is not rare for alcoholics of many years duration to become moderate drinkers, especially in their old age. Nevertheless, it is my opinion that the goal of total abstinence is best with most alcoholics. Individual psychotherapy, a variety of treatments stressing group process, and disulfiram or "Antabuse" (a drug taken daily that produces violent illness when alcohol is consumed) are among the diversity of treatments in use. In my opinion, the best treatment for an individual is the one that works best for him or her.

Prašome taupyti pas mus —

St. Anthony
Savings & Loan Association

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

Main Office
1447 South 49th Court, CICERO, IL 60650 • Sub. 656-6330 / Chicago — 242-4395

Naujai atidaryta skyrius:
10 S. 660 Route 83 (at 92nd St.)
Willowbrook, Illinois 60521
(312) 789-0777

AFGHAN WAR RAGES ON

While we hear very little these days about the continuing resistance of Afghan citizen rebels to a Communist system, the Lithuanian underground, and a recent Rand Corporation study, reveal the peculiar inner war within the Soviet ranks posted there.

The Lithuanian underground reports that Lithuanians who have died in Afghanistan are brought home in zinc-coated coffins and buried secretly. Relatives are not permitted to see the bodies. Those soldiers who have returned are not willing to discuss the atrocities they experienced, beyond the fact of "mass executions of civilians and Afghan freedom fighters." Interviews about their feelings about being in Afghanistan are not yet public.

Tom Brazaitis, in the June 14 issue of *The Cleveland Plain Dealer,* however, notes that ". . . In the bitterest of ironies, the sons of Lithuania, Latvia and Estonia are drafted into the Soviet army and ordered to Afghanistan, there to suppress the same hunger for freedom that surges through their own veins."

The most illuminating comments have come obliquely—through observations made by researchers from Rand. Alex Alexiev and S. Enders Winbush disclosed in "The Ethnic Factor in the Soviet Armed Forces" that Lithuanians, Latvians and Estonians serving in the Soviet army "hate the Russians" and are very much aware of their national distinctiveness. The study was based on 150 former servicemen from all branches of the armed forces.

The researchers describe the stationing principle of "extraterritoriality"—the stationing of soldiers away from their own national homelands in the USSR. Protests against this practice have been published in the Lithuanian underground press. According to the study, interviewees believed that this practice was primarily a security precaution: "If stationed in the same area as their ethnic kin, soldiers might be inclined to side with the local population against the Russian authorities during serious internal crises or unrest." Also, non-Slavs, including Balts, are usually relegated to noncombat units, or are given support roles in combat units. "Perceived disloyalty" is an important factor in this distribution.

Following are some pertinent statements by the interviewees:

- "I came across many Balts serving in the Far East and in Central Asia. These small nations have a strong feeling of their national culture and of national unity."
- "The soldiers from the Baltic republics were very aggressive and proud and did not associate with anybody else. They blamed the Russians for occupying their country and suppressing their freedom."
- "Russians respected the Balts because they are strong and very European, although the Balts absolutely hated the Russians. The Russians I served with felt a sort of inferiority complex toward them."
- "There is something foreign about them (the Balts), something not Soviet."
- "There are frequent confrontations between Russians and Balts because some of the Balts speak Russian poorly or refuse to speak Russian. The Balts are also people who often do not hide their animosity toward Russians."
- "Basically, the Latvians I served with were anti-Russian. They hated the Russians and called them pigs when among themselves."
- "The Estonians considered themselves superior to the Russians and often manifested their contempt for them. They always mocked the Russians and tried to keep as far from them as possible."

The authors of the study observe that "many of these same observations characterize the relationship between Soviet soldiers and the Baltic non-military population."

A Russian officer born and raised in Riga explains:

"If a Russian officer serves in Riga, he would never go into a restaurant or to a bar in military uniform. A local girl will never dance with a Russian officer and you are better off staying in the barracks because you may get beaten up by the locals."

Another Russian officer made a similar observation: "Latvians look on the army as a Russian army."

The implications of this subliminal animosity of non-Russians toward the Soviet army are two-fold: one for the U.S. and its future need for allies, and the other for the Soviet system and the precarious composition of its military ranks. The following two clippings elaborate on these points.

"Today in the world-wide political struggle between communism and the West there are literally hundreds of millions of enslaved peoples who are searching for some form of encouragement which will lead to their eventual liberation. They are one of the potentially most powerful spiritual and political forces in the world. They are, in fact, the West's strongest ally."

From an address by Maj. Gen. John K. Singlaub, U.S. Army (Ret.) Congressional luncheon, Captive Nations Week, 1982.

". . . Both official and popular Western images of the Soviet Union fail to recognize the multinational character of the Soviet State . . . Most of these conquered (non-Russian) areas attempted to break away during the Russian revolution, but were reconquered by the new Bolshevik government. Those that did manage to gain their independence, such as the Baltic States of Latvia, Lithuania and Estonia, were reincorporated during World War II . . . They remain fiercely nationalistic, under control for the time being, but in crisis or difficult times pose for the Russian leadership the prospect of latent opposition and hostility . . . (In) the large Soviet army . . . non-Russians are trusted in large numbers only in construction or supporting units, and, even then, must serve outside their native territories."

Professor Gary L. Guertner, "Where the Russians Are Vulnerable," *The Christian Science Monitor,* June, 1982.

A man who was considered poor once met a famous millionaire who was working diligently, on becoming richer every year. The poor man earned just enough to support a growing family and take them on a little vacation every year. He said gently to the rich man, "I am richer than you are."

The rich man looked nettled: "How can that be?" he inquired.

The poor man smiled. 'Why," he replied, "I have as much money as I want, and you haven't." —*D. A. Stickell*

Some people are easily entertained. All you have to do is sit down and listen to them.

Lithuanian representatives with California's new governer, George Deukmejian. From left: Albinas Markevicius, Liucija Mazeikiene, George Deukmejian, Antanas Mazeika and Simas Kvecas.

Lietuvių atstovai su Kalifornijos nauju gubernatoriu George Deukmejian. Iš kairės: Albinas Markevičius, Liucija Mažeikienė, George Deukmejian, Antanas Mažeika ir Simas Kvečas.

GARBĖS PRENUMERATOS

V. Alantas, Detroit, MI
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA.
J. Bagdonas, Woodhaven, N.Y.
Inž. Peter Baltran,
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
G. Balukas, Oak Lawn, IL
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
John W. Bernotavicz, Barrington,
D. Brazdžionis, Los Angeles, CA
Juozas Briedis,
West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
Dr. A. L. Čepulis,
Willoughby, OH
John Čiurlionis, PA
Rev. M. Čyvas, Albany, N.Y.
Stasys Daugėla, Santa Monica, CA
Dr. A. M. Devenis,
Long Beach, CA
A. Devenienė, Santa Monica, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
A. Dičius, Santa Monica, CA
Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia
Vincas Dovydaitis,
San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch
Library, MA
A. Galdikas, Brentwood, CA
Bronė Gajauskienė,
Santa Monica, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
J. Girevičius, Ont., Canada
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylys, Olympia, WA
E. ir L. Jarašiūnai,
Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
J. P. Kairys, Brocton, MA
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
H. V. Kulber, Brooklyn, N.Y.
Dr. Šarūnas Karuža,
Los Angeles, CA
St. Keterauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk,
San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA
Msgr. J. Kučingis,
Los Angeles, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
E. Legnikas, Hamilton, Ont., Canada
J. Levickas, Palos Park, IL
M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL
Dr. V. McCleris, Livonia, MI
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto,
Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
A. M. Macarus, Hagar Shores, Michigan.
A. ir L. Mažeikos,
Marina del Rey, CA
A. Mažulis, Santa Monica, CA
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA
A. Milius, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NE
M. L. Namikai, M.D. Glendora Calif.
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiura, Anaheim, CA
F. Petrauskas, Syracuse, N.Y.
J. Petrikonis, M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas,
Brooklyn, N.Y.
RFE-RL Inc., N.Y.
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas,
Central, N.M.
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St., L.A., CA
Kun. V. Radvina,
Clover Valley, CA
A. Rugys, Lantana, FL
A. J. Rudis, Blue Island, IL
V. Raulinaitis, M.D.
Santa Monica, CA
K. R. Razauskas,
Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Kun. Paul Sabulis,
Waterbury, CT.
O. C. Šadeika,
Farmington Hills, MI
Petras Sakas, Los Angeles, CA
J. B. Sabal, Cleveland, OH
Wm. R. Savage, Reno, Nevada
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai,
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos Verdes, CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus,
Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Hts., MI
Dr. D. Surantas, Rockford, Ill.
J. Švedas, Cicero, IL
Inž. J. Talandis,
K. Trečiokas, N.J.
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg Beach,
S. P. Vaičaitis, PA
K. Vanagas, Vancouver, B.C.,
Inž. V. Vidugiris,
Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
A. Vakselis, Richmond Hills, N.Y.
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

AUKOS

Po $24— Dr. A. Kontvis
Po $20—
O. Č. Šadeika, Msgr. Kučingis
Po $14— Ing. Medziukas
Po $10— J. Salys
Po $5—
E. Legnikas, P. Kausteklis, A. Tamošaitienė, J. Venckus, P. Gruodis, V. J. Barkus, St. Baniulis, V. Petrauskas, M. Januška, P. Uknes.

Labai ačiū už parėmimą L.D. žurnalo.

—A. Skirius, leidėjas

KALĖDOS

KALĖDINIŲ GIESMIŲ PLOKŠTELĖ, ĮDAINUOTA MONTREALIO LIETUVIŲ CHORO KVEBEKO — KANADOS CHORŲ VARŽYBŲ ČEMPIONO...

PLOKŠTELĖ YRA AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS, VĖLIAUSIA TECHNIKA IR VERTE ŠI PLOKŠTELĖ NUSTEBINS NE TIK JUS, BET IR JŪSŲ DRAUGUS, KAIMYNUS IR GIMINES...
GAUTI ŠIA PLOKŠTELĘ — SIUSKITĘ $10. — PLUS $2. — PERSIUNTIMUI, UŽPILDANT ATKARPĄ ŽEMIAU:

ATKARPA:

VILNIUS RECORDS OF CANADA
672 VICTORIA AVE,
WESTMOUNT, QUEBEC
CANADA H3Y 2R9

PLOKŠTELIŲ SKAIČIUS:_____

VARDAS IR PAVARDĖ:_____

ADRESAS:_____

SIŪNČIU $_____

DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PUIKI DOVANA 1982 METŲ KALĖDOMS

Siuntinys No. 1 — 1982

1 pora geriausių "Levi" denim jeans; 1 pora "Wrangler" velveto jeans; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnonės eilutei medžiagos su įrašu "All Wool Made in England"; 1 komplektas vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių rūbų; 1 sv. geriausių mohair vilnonių siūlų; vilnonė arba šilkinė suknelei medžiaga.
Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu $400.00

Į šį siuntinį dar galime dadėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio 3 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kaina su muitu):

Avikailiai ¾, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušas, gražus kalnierius, sveria 5 sv. $220.00
Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 sv. 100.00
Pigesnis minko kailis paltui 88.00
Jeans, rumbuoto velveto 42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis 44.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė 12.00
Telescopic lietsargis 12.00
Vyriški arba moteriški pusbačiai 44.00
Puiki suknelei medžiaga 40.00
Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m. 66.00
Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo pločio, 3 m. 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 66.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 100.00

Šie produktai galima siųsti su rūbais: ½ sv. arbatos—$4.00, ½ sv. nescafes—$6.00, 1 sv. pupelių kavos—$7.00, 1 sv. šokolado—$7.00, 40 cigarečių—$5.00

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti persiuntimui $52.00
Siunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.
Z. JURAS
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel.: 01 460 2592

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininka" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama'
'Marginiai'
Cleveland Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn — Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Syndney — Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.
Mirren, SA. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS

(VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku 11:00 a.m. ir 1:00 p.m. vasaros laiku (arba 10:00 a.m. ir 12:00 noon žiemos laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumposiomis bangomis.

ICA—VOIVE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Price—$3.00. Hard Cover $4.00 plus $1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel. (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
9:00-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų.** girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenirų
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima
7 Programos savaitėje
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 val. ryto ik 9:30 val. ryto
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-1543

LIETUVOS AIDAI
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Vede KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice
WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
1011 W. Huron, Pontac, MI 48054
WPON—1460 AM
Pirmadienį nuo 3-4 p.p, trečiadienį nuo 12-1 p.p., panktadienį nuo 6-7 v. v.
Programos ved. **Algis Zaparackas**
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072. Tel. 549-1982. Albertas Misinas, 2843 Woodmere, Detroit, MI 48209 tel. 841-3026

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vist. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kas šešt. ir WEVD stoties
New Yorke, nuo 8-9 v. v., 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas treč. nuo 6:05 iki 7:00 val. vak. iš Seton Hall Universiteto stoties 89:5 FM — WSOU
Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto is WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rutė Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas
Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A IK2
Tel.: (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku 41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Pragrama transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti
"Lietuvių Dienų" prenumeratą 1982 metams.
Prenumeratos kaina:
JAV — $20.00
Kanados Doleriais — $25.00
Adresas:
LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029